

CYNGOR SIR YNYS MÔN	
Pwyllgor:	Pwyllgor Sgriwtini Corfforaethol
Dyddiad:	21 Mai 2025
Pwnc:	Adroddiad Ymgysylltu – Darpariaeth Addysg ôl-16
Pwrpas yr Adroddiad:	I geisio barn y Pwyllgor Craffu ar yr Adroddiad Ymgysylltu.
Cadeirydd Sgriwtini:	Cynghorydd Douglas Fowle
Aelod(au) Portffolio:	Cynghorydd Dafydd Roberts
Pennaeth Gwasanaeth:	Aaron C Evans Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Awdur yr Adroddiad:	Arwyn Hughes
Rhif Ffôn:	
E-bost:	ArwynHughes3@ynysmon.gov.wales
Aelodau Lleol:	Pawb

1 – Argymhelliad/Argymhellion

Gofynnir i'r Pwyllgor:

Argymhell y canlynol i gael cymeradwyaeth gan y Pwyllgor Gwaith:

A1: I 'Ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol'.

A2 I awdurdodi swyddogion i baratoi 'Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr ôl-16 presennol', a fydd yn ceisio mynd i'r afael â neu liniaru'r heriau sy'n wynebu darpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn ar hyn o bryd, ac i gryfhau hawl i ddysgu a phrofiad dysgwyr ôl-16.

2 – Cyswllt efo Cynllun y Cyngor / Blaenoriaethau Corfforaethol Eraill

Cynllun y Cyngor (2023-2028)

[Cynllun y Cyngor 2023 - 2028](#)

[Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg](#)

3 – Egwyddorion fel canllaw ar gyfer Sgriwtini

Er mwyn cynorthwyo Aelodau wrth graffu ar y pwnc:

3.1 Yr effaith y mae'r eitem yn ei chael ar unigolion a chymunedau [ffocws ar y cwsmer/dinesydd]

3.2 Edrych ar effeithlonrwydd ac effeithiolrwydd unrhyw newid arfaethedig – yn ariannol ac o ran ansawdd [ffocws ar werth]

3.3 Edrych ar unrhyw risgiau [ffocws ar risg]

3.4 Sgriwtini'n cymryd rôl rheoli perfformiad neu sicrhau ansawdd [ffocws ar berfformiad ac ansawdd]

3.5 Edrych ar gynlluniau a chynigion o safbwynt:

- Hirdymor
- Atal
- Integreiddio
- Cydweithio
- Cynnwys

[ffocws ar lesiant]

3.6 Effeithiau posibl y byddai'r penderfyniad hwn yn ei gael ar:

- y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010
- y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (wrth wneud penderfyniadau strategol)
- y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

[ffocws ar gydraddoldeb a'r Gymraeg]

4 - Cwestiynau Sgriwtini Allweddol

1. Beth yw'r manteision disgwylidig os caiff y cynnig hwn ei wireddu?
2. Beth yw'r heriau/risgiau os na chaiff y cynnig ei wireddu?
3. Sut fydd y newidiadau'n cyfrannu at y Cyngor yn cyflawni'r amcanion a nodir yng Nghynllun y Cyngor?
4. Sut roddwyd ystyriaeth i ganlyniad yr ymgysylltu cyhoeddus?

5 – Cefndir / Cyd-destun

Yn ddiweddar mae'r Cyngor wedi cynnal ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus ar ddyfodol darpariaeth addysg ôl-16. Nod y Cyngor yw cryfhau hawl i ddysgu a phrofiad dysgwyr ar Ynys Môn, er enghraifft, drwy gynyddu'r dewisiadau sydd ar gael i ddysgwyr a sicrhau addysg ôl-16 o ansawdd uchel.

Yn yr hinsawdd bresennol, mae darpariaeth ôl-16 yn wynebu'r heriau canlynol:

- Gan fod ysgolion eisoes wedi lleihau nifer y cyrsiau anhyfyw (dosbarthiadau bach iawn nad ydynt yn gost-effeithiol), mae dysgwyr yn treulio cyfnodau rheolaidd o amser yn teithio o un ysgol i'r llall ar gyfer eu gwersi.
- Er bod nifer o'r cyrsiau yn cael eu cyflwyno fel cyrsiau partneriaeth (cwrs a gyflwynir gan un ysgol/ coleg, lle mae dysgwyr o ysgolion/colegau eraill hefyd yn mynychu) trwy Gonsortïwm Addysg Ôl-16 Ynys Môn a Gwynedd, mae sawl cwrs ôl-16 yn parhau i gael ei addysgu mewn ysgolion sydd â niferoedd bach o ddysgwyr yn mynychu (5 neu lai). Ni ystyrir bod y cyrsiau hyn yn hunangynhaliol yn ariannol.
- Nid yw pob ysgol wedi gallu darparu addysg ôl-16 yn gyfan gwbl o fewn eu dyraniad grant.
- Mae nifer y genedigaethau a gofnodwyd ar Ynys Môn wedi lleihau ers 2017. Mae hyn yn debygol o effeithio ar nifer y dysgwyr fydd yn mynychu ôl-16 yn ysgolion Ynys Môn yn y tymor hwy.

Cynhaliwyd ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus o 20 Ionawr 2025 hyd 7 Mawrth 2025 i gasglu adborth gan randdeiliaid mewn perthynas â darpariaeth addysg ôl-16 ar gyfer Ynys Môn.

Derbyniwyd cyfanswm o 779 o ymatebion. Ar ôl ystyried yr adborth yn ofalus, argymhellir i'r Pwyllgor Gwaith mai'r ffordd fwyaf priodol ymlaen o ystyried yr adborth o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus yw '**Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol**'.

6 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb [gan gynnwys effeithiau ar yr Iaith Gymraeg]

6.1 Yr effeithiau posibl ar y grwpiau a warchodir o dan Ddeddf Cydraddoldeb 2010

Gweler Atodiad 9 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, y Gymuned a'r Iaith Gymraeg

6.2 Yr effeithiau posibl ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol yn eu bywydau (penderfyniadau strategol)

Gweler Atodiad 9 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, y Gymuned a'r Iaith Gymraeg

6.3 Yr effeithiau posibl ar y cyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg a pheidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg

Gweler Atodiad 9 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb, y Gymuned a'r Iaith Gymraeg

7 – Goblygiadau Ariannol

Nid oes unrhyw gostau cyfalaf yn gysylltiedig â'r penderfyniad hwn. Mae ôl-16 yn cael ei ariannu gan grant drwy'r Grant ôl-16 a ddyrennir i'r Cyngor gan Medr (y corff cyllido a rheoleiddio hyd braich newydd a sefydlwyd gan Lywodraeth Cymru ar gyfer addysg ac ymchwil ôl-16 yng Nghymru, gan gynnwys dosbarthiadau chwech ysgolion a cholegau).

8 – Atodiadau

- Adroddiad Ymgysylltu: Darpariaeth Addysg Ôl-16
- Atodiadau'r Adroddiad Ymgysylltu: Atodiad 1 – Atodiad 8
- Asesiadau Effaith: Cydraddoldeb / Yr Iaith Gymraeg / Y Gymuned - Atodiad 9

9 - Papurau Cefndir (cysylltwch ag awdur yr Adroddiad am unrhyw wybodaeth bellach os gwelwch yn dda):

[Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg](#)

[Dogfen Ymgysylltu ôl-16](#)

Ynys Môn

THE ISLE OF Anglesey

Adroddiad Ymgysylltu – Darpariaeth Addysg Ôl-16

20 Ionawr 2025 – 7 Mawrth 2025

CYNGOR SIR
YNYS MÔN
ISLE OF ANGLESEY
COUNTY COUNCIL

www.ynysmon.llyw.cymru

www.anglesey.gov.wales

1. Crynodeb Gweithredol.....	3
2.Cefndir / Cyd–destun	4
3.Ymatebion i'r Arolwg (Gan Bawb a Ymatebodd)	6
4. Ymatebion i'r Arolwg (Gan Ddysgwyr / Pobl Ifanc yn unig).....	11
5.Sesiynau Ymgysylltu â Dysgwyr.....	13
6. Crynodeb.....	14
7.Argymhelliad.....	15

1. Crynodeb Gweithredol

Cynhaliwyd ymarferiad [ymgysylltu cyhoeddus](#) o 20 Ionawr 2025 hyd at 7 Mawrth 2025 er mwyn casglu adborth gan randdeiliaid mewn perthynas â darpariaeth addysg ôl-16 ar gyfer Ynys Môn.

Gofynnwyd i randdeiliaid roi eu hadborth ar yr OPSIYNAU isod a rhoddwyd cyfle iddynt hefyd gynnig opsiynau amgen, y byddai'r Cyngor yn hapus i'w hystyried.

Yr opsiynau cychwynnol a gyflwynwyd oedd:

OPSIWN 1 - Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.

OPSIWN 2 - Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.

OPSIWN 3 - Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.

OPSIWN 4 - Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.

Roedd gan y Cyngor ddiddordeb arbennig mewn clywed barn dysgwyr a phobl ifanc cyfredol a oedd wedi astudio mewn lleoliadau ôl-16 ar Ynys Môn yn ddiweddar. Gwnaethpwyd pob ymdrech i annog pobl ifanc i gymryd rhan.

Derbyniwyd cyfanswm o **779 o ymatebion**, 30% gan Ddysgwr / Pobl Ifanc 16-21 oed.

Mae'r ymateb i'r arolwg yn amlygu bod **ffafriaeth tuag at gadw addysg ôl-16 gyda'r darparwyr presennol**, gyda 79% o'r ymatebwyr (84% o Bobl Ifanc o dan 21) yn dewis naill ai Opsiwn 1 neu Opsiwn 2 fel yr opsiwn a ffafirir ganddynt.

Dengys yr ymateb mai'r ffactorau pwysicaf ar gyfer yr ymatebwyr yn gyffredinol, ac ar gyfer pobl ifanc, wrth ystyried dyfodol addysg ôl-16 yw

- bod addysg ôl-16 ar gael yn lleol,
- ansawdd yr addysgu,
- a'r amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 sydd ar gael yn lleol.

Ar ôl dadansoddi'r adborth a dderbyniwyd yn ystod y broses ymgysylltu yn ofalus, argymhellir i'r Pwyllgor Gwaith mai'r ffordd fwyaf priodol ymlaen, o ystyried yr adborth o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus, yw:

1. **'Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol'**
2. Awdurdodi swyddogion i baratoi **'Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr ôl-16 presennol'**, a fydd yn ceisio mynd i'r afael â neu liniaru'r heriau sy'n wynebu darpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn ar hyn o bryd, ac i gryfhau hawliau a phrofiad dysgwyr ôl-16.

2. Cefndir / Cyd-destun

Bu i'r Cyngor gynnal ymarferiad [ymgysylltu cyhoeddus](#) ar ddyfodol darpariaeth addysg ôl-16 o 20 Ionawr 2025 hyd at 7 Mawrth 2025. Nod y Cyngor yw cryfhau hawliau a phrofiad dysgwyr ar Ynys Môn, er enghraifft trwy gynyddu'r dewisiadau sydd ar gael i ddysgwyr a sicrhau addysg ôl-16 o ansawdd uchel.

Penderfynodd y Cyngor gynnal ymgysylltiad cyhoeddus ar hyn o bryd yn hytrach nag ymgynghoriad ffurfiol. Gwnaed hyn i gynnwys mwy o randdeiliaid ac i gael sgwrs ehangach i ddeall gwahanol safbwyntiau a barn. Bydd yr adborth hwn yn cael ei ddefnyddio i helpu i lywio camau nesaf y Cyngor ac o bosibl i wneud unrhyw benderfyniadau i wella dyfodol darpariaeth ôl-16 ar Ynys Môn.

Gallai rhanddeiliaid ymateb i'r arolwg ymgysylltu, naill ai:

- Trwy gwblhau arolwg ar-lein
- Trwy e-bost
- Trwy argraffu copi caled o ffurflen ymateb a'i hanfon drwy'r post i'r Cyngor.

Cynhaliwyd sesiynau ymgysylltu wyneb yn wyneb hefyd fel a ganlyn:

Grŵp Llandrillo Menai (Campws Coleg Menai – Llangefni - gyda dysgwyr o campws Bangor yn ymuno ar- lein)	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr	04/02/2025 9.15 - 10.15	25

Ysgol Gyfun Llangefni	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr - Blwyddyn 7-13	04/02/2025 14.15 - 15.15	18
Staff a Llywodraethwyr	04/02/2025 16.45 - 17.45	6
Rhieni / Gwarcheidwaid	04/02/2025 18.00 - 19.00	3

Ysgol Uwchradd Caergybi	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr - Blwyddyn 7-13	05/02/2025 14.15 - 15.15	13
Staff a Llywodraethwyr	05/02/2025 16.45 - 17.45	35
Rhieni / Gwarcheidwaid	05/02/2025 18.00 - 19.00	5

Ysgol Syr Thomas Jones	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr - Blwyddyn 7-13	06/02/2025 14.15 – 15.15	60
Staff a Llywodraethwyr	06/02/2025 16.45 – 17.45	22
Rhieni / Gwarcheidwaid	06/02/2025 18.00 – 19.00	8

Ysgol David Hughes	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr - Blwyddyn 7-13	10/02/2025 14.15 – 15.15	50
Staff a Llywodraethwyr	10/02/2025 16.45 – 17.45	19
Rhieni / Gwarcheidwaid	10/02/2025 18.00 – 19.00	8

Ysgol Uwchradd Bodedern	Dyddiad ac Amser	Nifer y mynychwyr yn fras:
Dysgwyr - Blwyddyn 7-13	11/02/2025 09.30 – 10.30	34
Staff a Llywodraethwyr	11/02/2025 16.45 – 17.45	15
Rhieni / Gwarcheidwaid	11/02/2025 18.00 – 19.00	8

Diben y sesiynau hyn oedd codi ymwybyddiaeth o'r adolygiad ôl-16 parhaus a rhoi cyfle i randdeiliaid ofyn unrhyw gwestiynau. Eglurwyd **na fyddai** adborth a dderbyniwyd yn ystod y sesiynau yn cael ei gofnodi, ac y byddai angen i randdeiliaid gyflwyno eu hadborth trwy un o'r dulliau a amlinellwyd uchod.

Cyhoeddwyd y Ddogfen Ymgysylltu ar wefan y Cyngor <http://www.ynysmon.llyw.cymru> a hysbyswyd y rhanddeiliaid/partïon â diddordeb a restrir yn Atodiad 1.

Er mwyn annog pobl ifanc i gymryd rhan, anfonwyd llythyrau at ddysgwyr, Rhieni / Gwarcheidwaid drwy'r ysgolion a Choleg Menai. Roedd yna hefyd bostiadau rheolaidd ar gyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor. Cyrhaeddodd cyfrifon cyfryngau cymdeithasol y Cyngor dros 115,000 o bobl gyda 1,200 o gliciau cyswllt. Anogwyd pobl ifanc hefyd i gymryd rhan gan dîm leuenctid y Cyngor, a thîm Môn Actif.

3. Ymatebion i'r Arolwg (Gan Bawb a Ymatebodd)

3.1 Pwy ymatebodd?

Derbyniwyd cyfanswm o **779** o ymatebion, ac mae'r tabl isod yn rhoi dadansoddiad pellach:

Ymatebion i'r Arolwg	Canran
Rhiant / Gwarcheidwad	45%
Dysgwr / Person Ifanc 16-21 oed	30%
Staff Ysgol / Coleg	15%
Preswilydd	5%
Llywodraethwr Ysgol	3%
Cynghorydd Tref/Cymuned	1%
Arall	1%
Aelod Etholedig	0%
Cyfanswm	100%

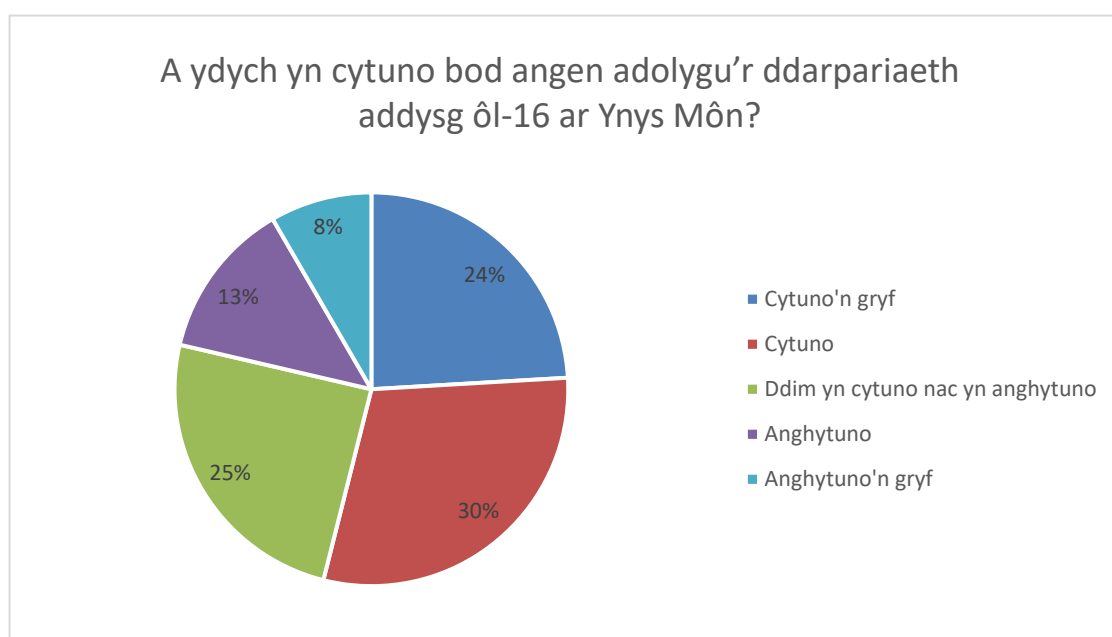
Roedd ymatebwyr 'eraill' yn cynnwys cyn-athrawon, ac asiantaethau cymorth.

3.2 Beth oedd eu barn?

Mae'r adran hon yn rhoi eu hymatebion i'r cwestiwn canlynol:

Cwestiwn - A ydych yn cytuno bod angen adolygu'r ddarpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn?

Roedd 54% o'r ymatebion yn cytuno/cytuno'n gryf fod angen adolygu'r ddarpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn gyda 21% yn anghytuno/ anghytuno'n gryf gyda'r angen am adolygiad.

Cwestiwn - Pa un o'r canlynol sydd bwysicaf i chi?

Gofynnwyd i'r ymatebwyr raddio'r ffactorau yn y tabl isod, gydag 1 y pwysicaf a 7 y lleiaf pwysig. Cyfrifwyd cyfanswm y sgoriau ar gyfer pob ffactor, a dangosir y safle cyffredinol yn y tabl isod.

Pa un o'r canlynol sydd bwysicaf i chi? 1 = y pwysicaf 7 = y lleiaf pwysig	Gradd
Addysg ôl-16 ar gael yn lleol	1
Ansawdd yr addysgu	2
Amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 ar gael yn lleol	3
Ansawdd yr adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael ar gyfer astudio ôl-16	4
Teithio cyfyngedig yn ystod y diwrnod ysgol i safleoedd eraill i fynychu rhai cyrsiau	5
Cyrsiau ar gael yn ddwyieithog	6
Cyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol	7

Ceir dadansoddiad pellach yn **Atodiad 2**.

Cwestiwn - Graddiwch yr opsiynau ar gyfer darpariaeth ôl-16

Gofynnwyd i'r ymatebwyr raddio'r opsiynau yn y tabl isod gydag 1 yr un sy'n cael ei ffafrio fwyaf a 4 yr un sy'n cael ei ffafrio leiaf.

Cyfrifwyd cyfanswm y sgoriau ar gyfer pob opsiwn, a dangosir y safle cyffredinol yn y tabl isod.

Graddiwch yr opsiynau canlynol	Gradd
Opsiwn 2 - Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.	1
Opsiwn 1 - Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.	2
Opsiwn 3 - Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.	3
Opsiwn 4 - Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.	4

Ceir dadansoddiad pellach yn **Atodiad 3**.

Mae'r dadansoddiad yn amlygu bod ffafriaeth gyffredinol tuag at gadw addysg ôl-16 gyda'r darparwyr presennol.

3.3 Sylwadau pellach a dderbyniwyd

Fel rhan o'r broses ymgysylltu, gofynnwyd hefyd i randdeiliaid roi sylwadau i gefnogi eu dewisiadau. Gofynnwyd y cwestiynau canlynol:

- Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio opsiynau]?
- Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar yr iaith Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?
- Unrhyw sylwadau pellach?

3.3.1 Eglurwch eich dewisiadau ar gyfer graddio opsiynau

Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn, mae'r tabl isod yn dangos y 5 thema a nodwyd.

Thema 1	Yn gefnogol i'r ddarpariaeth ôl-16 barhau gyda'r darparwyr presennol.	Tua 200 o ymatebion
Thema 2	Angen mwy o fuddsoddiad mewn addysg ôl-16 – gan gynnwys adeiladau ysgol, adnoddau ac amrywiaeth o gyrsiau.	Tua 60 o ymatebion
Thema 3	Yn gefnogol i leihau nifer y darparwyr ôl-16.	Tua 50 o ymatebion
Thema 4	Cysylltiedig â Chludiant.	Tua 50 o ymatebion
Thema 5	Yr Iaith Gymraeg.	Tua 10 o ymatebion

Mae'r negeseuon mwyaf cyffredin a dderbyniwyd mewn perthynas â phob un o'r Themâu wedi'u nodi isod:

- Thema 1 - Nododd rhanddeiliaid eu bod yn hapus gyda'r ddarpariaeth bresennol. Mae athrawon eisoes yn adnabod y disgyblion, eu cefndiroedd a'u galluoedd cyn iddynt symud ymlaen i ôl-16 ac mae disgyblion yn gyfforddus yn eu cynefin.
- Thema 2 - Nododd rhanddeiliaid fod angen mwy o fuddsoddiad yn y sector Ôl-16, a thynnwyd sylw at y 3 prif agwedd fel a ganlyn:
 - Mwy o ddewisiadau cyrsiau ar gael i ddysgwyr
 - Mae angen gwella ansawdd asedau ac adnoddau ysgolion
 - Dylai'r cyrsiau a gynigir ystyried cyfleoedd cyflogaeth lleol yn y dyfodol.
- Thema 3 - Byddai cael llai o ddarparwyr yn darparu model ôl-16 mwy cost-effeithlon, gan ganiatáu i ôl-16 gael gwell adnoddau.
- Thema 4 – Nododd rhanddeiliaid y byddai'n anodd neu y byddent anfodlon teithio i ddarparwr ôl-16 gwahanol. Roedd sylwadau hefyd ynghylch y trefniadau cludiant presennol i fynychu cyrsiau partneriaeth yn cynnwys:
 - Tacsis yn annibynadwy,
 - Gormod o ofyniad i deithio yn ystod y diwrnod ysgol

- Mae angen gwella'r cyfathrebu a'r amserlennu rhwng gwahanol ddarparwyr.
- Thema 5 – Nododd rhai rhanddeiliaid eu bod wedi dewis opsiwn 1 neu opsiwn 2 fel eu dewis, gan y byddai'n cynnal neu'n gwella'r defnydd o'r Gymraeg.

Mae dadansoddiad pellach o'r Themâu allweddol i'w weld yn **Atodiad 4**.

3.3.2 Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?

Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn, mae'r tabl isod yn dangos y 5 Thema a nodwyd.

Thema 1	Awgrymiadau ar sut i hybu'r defnydd o'r Gymraeg	Tua 240 o ymatebion
Thema 2	Pryderon am yr effaith ar y Gymraeg pe bai nifer y darparwyr yn lleihau	Tua 130 o ymatebion
Thema 3	Ni fydd unrhyw effaith ar y Gymraeg	Tua 110 o ymatebion
Thema 4	Mae gormod o ffocws ar y Gymraeg	Tua 80 o ymatebion
Thema 5	Gallai lleihau nifer y darparwyr gael effaith gadarnhaol ar y Gymraeg	Tua 40 o ymatebion

Mae dadansoddiad pellach o'r Themâu allweddol i'w weld yn **Atodiad 4**.

Y negeseuon mwyaf cyffredin a dderbyniwyd gan randdeiliaid mewn perthynas â'r Themâu a grybwyllwyd uchod oedd:

- Thema 1 – Angen cynnal neu gynyddu nifer y cyrsiau ôl-16 a ddarperir yn ddwyieithog.
- Thema 2 – Roedd pryderon pe byddai nifer y darparwyr yn lleihau, na fyddai'r ddarpariaeth ddwyieithog cystal. Roedd pryderon hefyd pe bai dysgwyr yn symud at ddarparwr amgen, y byddent yn fwy tebygol o drosglwyddo i ddefnyddio'r Saesneg yn lle'r Gymraeg, oherwydd colli cysylltiad â ffrindiau Cymraeg eu hiaith, neu ddysgwyr Cymraeg ddim mor hyderus yn siarad Cymraeg â staff a chyd-ddysgwyr nad ydynt mor gyfarwydd / hyderus â nhw.
- Thema 3 - Dywedodd y rhanddeiliaid nad oeddent yn meddwl y byddai effaith ar y Gymraeg, waeth pa opsiwn a ddewisir.
- Thema 4 – Datganodd rhanddeiliaid fod angen i'r Cyngor ac ysgolion fod yn ofalus nad yw gorganolbwyntio ar y Gymraeg yn cael effaith andwyol ar safon addysg.
- Thema 5 – Mae rhanddeiliaid yn credu y gallai mwy o ddisgyblion ôl-16 ddod at ei gilydd gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg.

3.3.3 Unrhyw Sylwadau Pellach?

Atebodd cyfanswm o 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn, mae'r tabl isod yn dangos y 5 Thema a nodwyd.

Thema 1	Yn gefnogol i'r ddarpariaeth ôl-16 barhau gyda'r darparwyr presennol.	Tua 50 o ymatebion
Thema 2	Cysylltiedig â Chludiant.	Tua 20 o ymatebion
Thema 3	Yr Iaith Gymraeg.	Tua 15 o ymatebion
Thema 4	Yn gefnogol i leihau nifer y darparwyr ôl-16.	Tua 10 o ymatebion
Thema 5	Mae angen buddsoddiad pellach.	Tua 10 o ymatebion
	Arall	Tua 20 o ymatebion

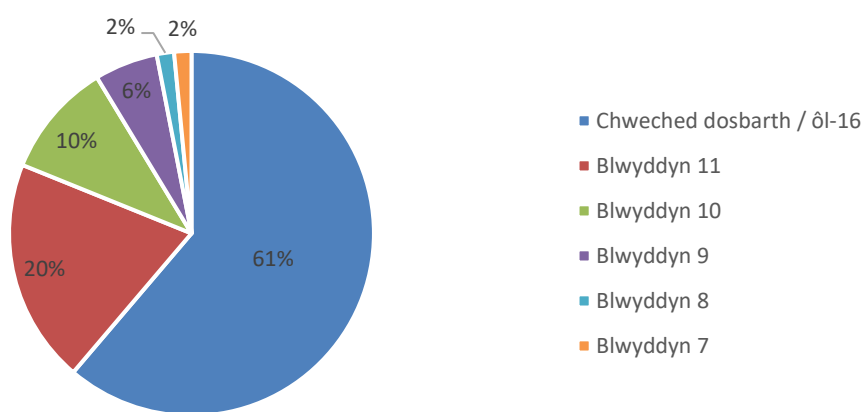
Mae dadansoddiad pellach i'w weld yn **Atodiad 4**.

4. Ymatebion i'r Arolwg (Gan Ddysgwyr / Pobl Ifanc yn unig)

Roedd y Cyngor yn awyddus i geisio barn dysgwyr a phobl ifanc oedd wedi cael profiad ôl-16 ar Ynys Môn yn ddiweddar neu a fydd yn cael y profiad yn fuan. Mae'r adran ganlynol yn crynhoi barn dysgwyr / pobl ifanc o dan 21 yn unig. Mae'r data hwn wedi'i dynnu o'r ymatebion cyffredinol a drafodwyd yn Adran 2.

Ymatebodd cyfanswm o 236 o bobl ifanc (dan 21 oed) i'r arolwg, gyda 196 ohonynt yn ddysgwyr cyfredol. O'r 196 a ymatebodd, roedd 61% yn y chweched dosbarth / ôl-16 ac 20% yn ddysgwyr blwyddyn 11 fel y gwelir isod.

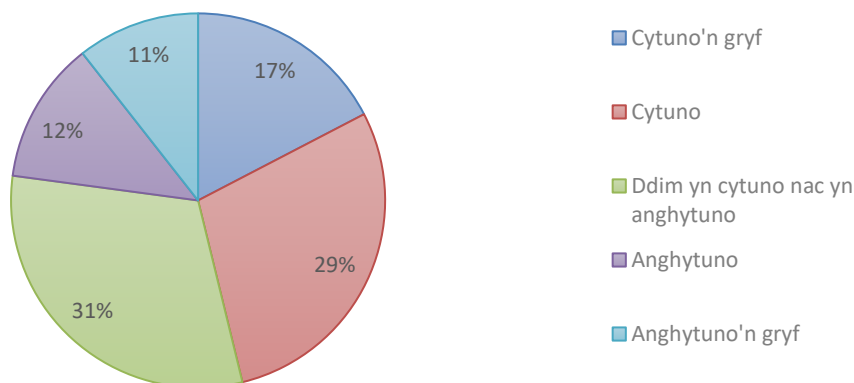
Pa Flwyddyn Ysgol

Roedd eu hymatebion i gwestiynau'r arolwg fel a ganlyn:

Cwestiwn – A ydych yn cytuno bod angen adolygu'r ddarpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn?

Ymatebion i'r arolwg gan ddysgwyr / pobl ifanc

Roedd 46% o'r ymatebion yn cytuno/cytuno'n gryf fod angen adolygu'r ddarpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn gyda 23% yn anghytuno/ anghytuno'n gryf gyda'r angen am adolygiad.

Cwestiwn - Pa un o'r canlynol sydd bwysicaf i chi?

Gofynnwyd i'r ymatebwyr raddio'r ffactorau canlynol gydag 1 y pwysicaf a 7 y lleiaf pwysig. Cyfrifwyd cyfanswm y sgoriau ar gyfer pob ffactor, a dangosir y safle cyffredinol yn y tabl isod.

Pa un o'r canlynol sydd bwysicaf i chi? 1 = y pwysicaf 7 = y lleiaf pwysig	Gradd
Addysg ôl-16 ar gael yn lleol	1
Amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 ar gael yn lleol	2
Ansawdd yr addysgu	3
Ansawdd yr adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael ar gyfer astudio ôl-16	4
Teithio cyfyngedig yn ystod y diwrnod ysgol i safleoedd eraill i fynychu rhai cyrsiau	5
Cyrsiau ar gael yn ddwyieithog	6
Cyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol	7

Mae dadansoddiad pellach wedi'i ddarparu yn **Atodiad 5**.

Cwestiwn - Graddiwch yr opsiynau canlynol:

Gofynnwyd i'r ymatebwyr raddio'r opsiynau a ganlyn gydag 1 yr un sy'n cael ei ffafrio fwyaf a 4 yr un sy'n cael ei ffafrio leiaf.

Cyfrifwyd cyfanswm y sgoriau ar gyfer pob opsiwn, a dangosir y safle cyffredinol yn y tabl isod.

Graddiwch yr opsiynau canlynol	Gradd
Opsiwn 2 - Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.	1
Opsiwn 1 - Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.	2
Opsiwn 3 - Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.	3
Opsiwn 4 - Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.	4

Mae dadansoddiad pellach wedi'i ddarparu yn **Atodiad 6**.

Mae'r dadansoddiad yn amlygu bod ffafriaeth gyffredinol tuag at gadw addysg ôl-16 gyda'r darparwyr presennol.

5. Sesiynau Ymgysylltu â Dysgwyr

Cynhaliodd y Cyngor sesiwn ymgysylltu wyneb yn wyneb unigol gyda dysgwyr o bob ysgol a Choleg Menai (Llangefni a Bangor). Cymerodd dros 200 o ddysgwyr (Blwyddyn 7-13) ran yn y sesiynau ymgysylltu.

Mae crynodeb o bob sesiwn i'w weld yn **Atodiad 7**. Cytunwyd bod y rhain yn adlewyrchiad cywir o'r drafodaeth gan staff yr ysgolion a'r coleg.

Yn ystod y sesiynau ymgysylltu, gofynnwyd i ddysgwyr flaenoriaethu eu 3 uchaf o blith y ffactorau canlynol:

- Ôl-16 ar gael yn lleol
- Amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 ar gael yn lleol
- Teithio cyfyngedig yn ystod y diwrnod ysgol i safleoedd eraill i fynychu rhai cyrsiau
- Cyrsiau ar gael yn ddwyieithog
- Ansawdd yr adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael ar gyfer astudio ôl-16
- Ansawdd yr addysgu
- Cyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol
- Arall

Crynhwir y canlyniadau yn **Atodiad 8**:

6. Crynodeb

Er hwylustod, mae'r opsiynau wedi'u cynnwys yma:

OPSIWN 1 - Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.

OPSIWN 2 - Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.

OPSIWN 3 - Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.

OPSIWN 4 - Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.

Mae'r data a gafwyd o ganlyniadau'r arolwg:

- yn amlygu bod **ffafriaeth tuag at gadw addysg ôl-16 gyda'r darparwyr presennol**, gyda 79% o ymatebwyr (84% o Bobl Ifanc - o dan 21) yn dewis naill ai Opsiwn 1 neu Opsiwn 2 fel yr opsiwn a ffafrir ganddynt.
- yn dangos mai'r ffactorau pwysicaf i'r ymatebwyr yn gyffredinol, ac i bobl ifanc, wrth ystyried dyfodol addysg ôl-16 yw bod addysg ôl-16 ar gael yn lleol, ansawdd yr addysgu, a'r amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 sydd ar gael yn lleol.
- Wrth gyfrifo'r safleoedd graddio o'r arolwg i gyd, Opsiwn 2 – **'Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol'** yw'r opsiwn sydd yn y safle cyntaf yn gyffredinol.

Mae negeseuon allweddol o'r sylwadau pellach a dderbyniwyd wedi'u rhestru isod:

- Roedd bron i hanner yr ymatebwyr a roddodd sylwadau i egluro sut y graddiwyd yr opsiynau ganddynt, o'r farn bod ysgolion lleol yn gallu cynnig cymorth bugeiliol mwy effeithiol, oherwydd eu bod eisoes yn adnabod y disgyblion, eu cefndir a'u hamgylchiadau. Gall hyn hwyluso'r newid i Ôl-16.
- Mae ymatebwyr eisiau gweld nifer y cyrsiau a ddarperir yn ddwyieithog o leiaf yn cael eu cynnal, ac yn cynyddu os yn bosibl.
- Roedd gwahaniaeth barn o ran yr effaith y byddai gwahanol opsiynau yn ei chael ar y Gymraeg, gyda rhai yn nodi na fyddent yn disgwyl unrhyw effaith, tra bod eraill yn credu y gallai tynnu ôl-16 oddi wrth ddarparwyr presennol gael effaith negyddol ar y Gymraeg.
- Byddai rhai dysgwyr ifanc yn ei chael hi'n anodd neu'n amharod i deithio i ddarparwr ôl-16 arall, pe bai ôl-16 yn cael ei dynnu oddi wrth eu darparwr lleol.
- Amlygwyd diffygion yn y trefniadau presennol i fynychu cyrsiau partneriaeth, y mae angen mynd i'r afael â hwy.

Ar ôl dadansoddi'r ymatebion a dderbyniwyd fel rhan o'r ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus yn ofalus, daw'r Cyngor i'r casgliad mai'r opsiwn a ffafrir yw 'Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol'. Byddai pob ysgol uwchradd ar Ynys Môn felly yn aros fel ysgolion 11-18.

7. Argymhelliad

Argymhellir i'r Pwyllgor Gwaith mai'r ffordd fwyaf priodol ymlaen, o ystyried yr adborth o'r ymgysylltiad cyhoeddus, yw:

1. **'Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol'**
2. Awdurdodi swyddogion i baratoi **'Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr ôl-16 presennol'**, a fydd yn ceisio mynd i'r afael â neu liniaru'r heriau sy'n wynebu darpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn ar hyn o bryd, ac i gryfhau hawliau a phrofiad dysgwyr ôl-16.

Darpariaeth Addysg Ôl-16

Atodiadau i'r Adroddiad Ymgysylltu

Atodiad 1

Rhestr o'r rhanddeiliaid a gafodd wybod am gyhoeddiad y Ddogfen Ymgysylltu:

- Pob Ysgol Gynradd, Ysgol Uwchradd ac Ysgol Arbennig ar Ynys Môn
- Cyrff llywodraethu holl ysgolion Ynys Môn
- Grŵp Llandrillo Menai
- Pob Aelod Etholedig
- Yr Aelod Seneddol Lleol
- Yr Aelod Lleol o Senedd Cymru
- Aelodau Rhanbarthol Senedd Cymru
- Estyn
- MEDR
- Comisiynydd yr Heddlu a Throseddau
- Llywodraeth Cymru
- Comisiynydd y Gymraeg
- Pob Cyngor Tref a Chymuned
- Undebau llafur athrawon a staff

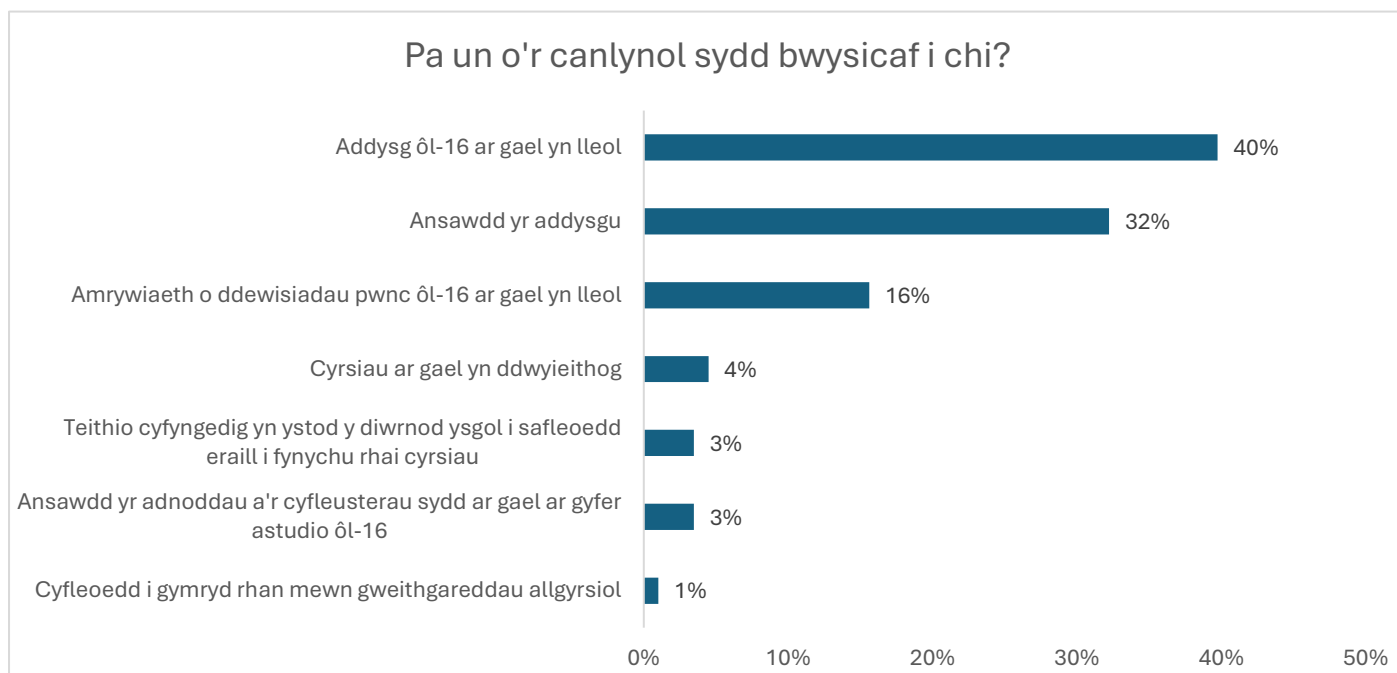
Atodiad 2

Dadansoddiad Pellach ar gyfer:

“Pa un o’r ffactorau canlynol sydd bwysicaf i chi wrth ystyried dyfodol ôl-16?” - Pob ymateb

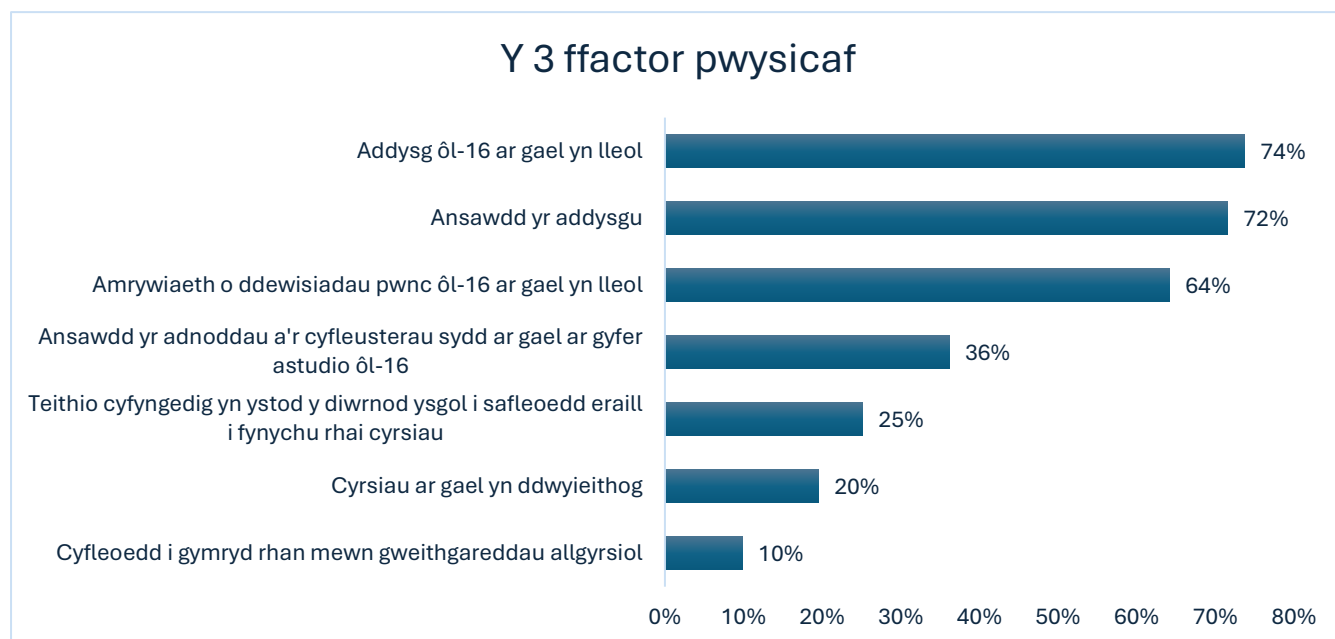
Siart 1

Mae’r graff isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y canlynol fel y **ffactor unigol pwysicaf**.

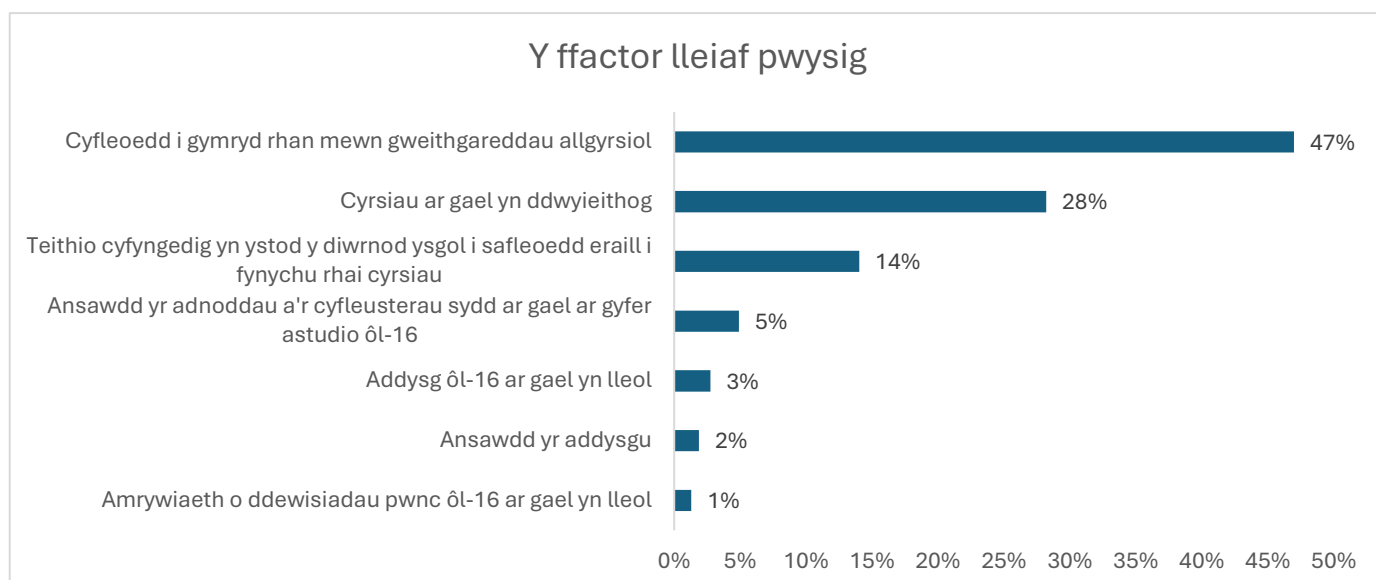

Siart 2

Mae'r graff isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y canlynol o fewn eu 3 ffactor pwysicaf.

Siart 3

Mae'r graff isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y ffactorau canlynol fel y ffactor lleiaf pwysig.

ATODIAD 3**Dadansoddiad Pellach ar gyfer “Graddio'r Opsiynau” – Pob ymateb**

Gofynnwyd i'r ymatebwyr restru'r opsiynau canlynol gan nodi 1 ar gyfer yr opsiwn a ffafrir fwyaf a 4 ar gyfer yr opsiwn a ffafrir leiaf.

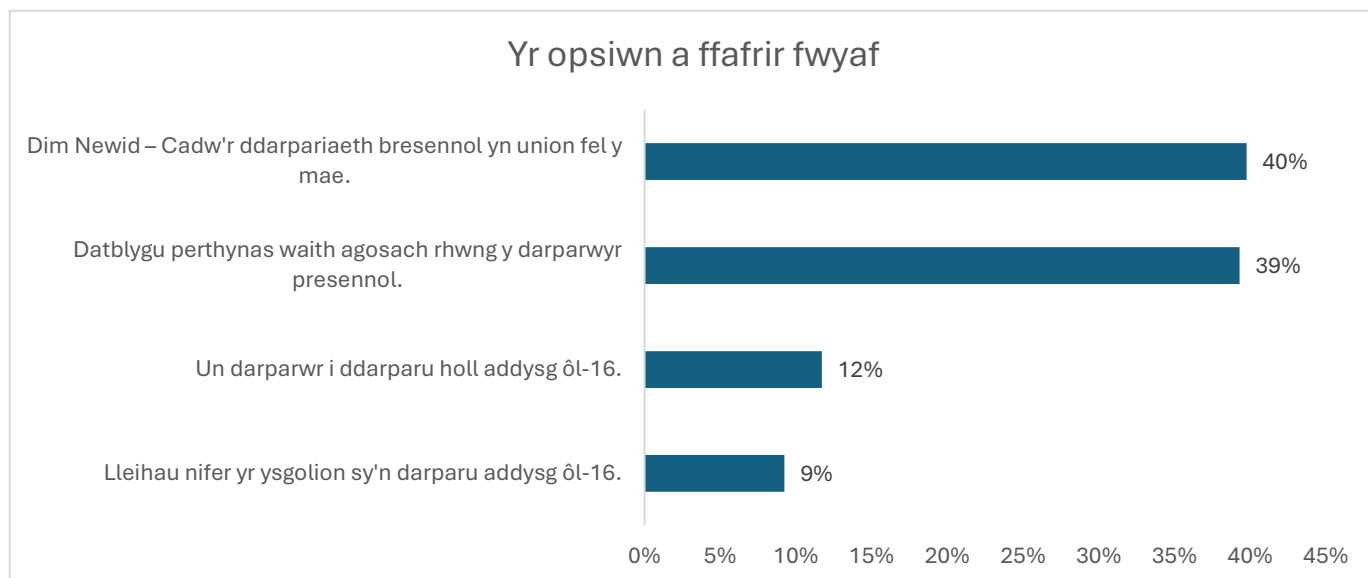
Mae'r tabl isod yn crynhoi'r canlyniad.

Tabl 1

Opsiynau	1af	2il	3ydd	4ydd
Opsiwn 1: Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.	40%	27%	12%	21%
Opsiwn 2: Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.	39%	44%	14%	3%
Opsiwn 3: Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.	9%	19%	51%	21%
Opsiwn 4: Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.	12%	10%	23%	56%

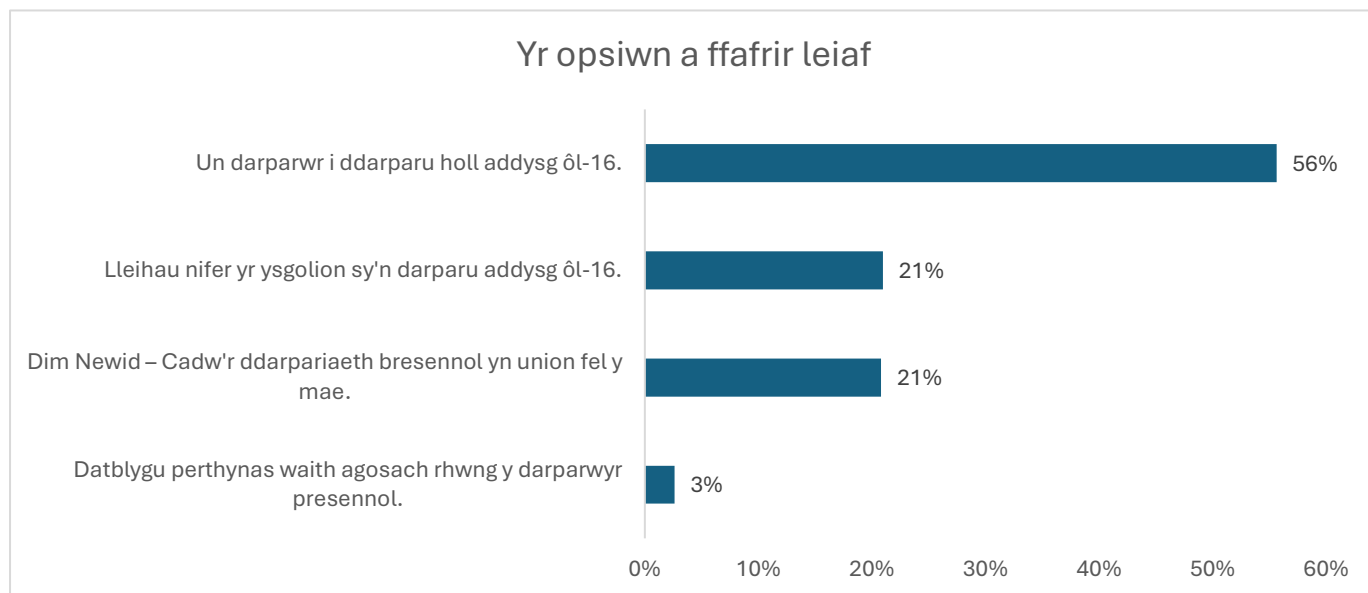
Siart 2

Mae'r siart isod yn dangos y ganran o ymatebwyr a ddewisodd yr opsiwn fel yr **opsiwn a ffafrir fwyaf**.

Siart 3

Mae'r siart isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd yr opsiwn fel **yr opsiwn a ffafrir leiaf**.

Mae Tabl 1 yn dangos, er mai Opsiwn 1 oedd yr opsiwn a ffafriwyd gan y rhan fwyaf o ymatebwyr (40%, ychydig o flaen Opsiwn 2 gyda 39%), Opsiwn 1 oedd yr opsiwn a ffafriwyd leiaf gan 21% o ymatebwyr, o gymharu â dim ond 3% a ddewisodd Opsiwn 2 fel yr opsiwn a oedd yn cael ei ffafrio leiaf.

Mae Tabl 1 yn dangos bod 83% o ymatebwyr wedi gosod Opsiwn 2 yn y ddau opsiwn a ffafrir fwyaf ganddynt, o gymharu â 67% o ymatebwyr a osododd Opsiwn 1 yn eu dau uchaf.

ATODIAD 4**Dadansoddiad Pellach o'r Adborth Ansoddol a Dderbyniwyd Gan Ymatebwyr**Eglurwch eich dewisiadau ar gyfer graddio'r Opsiynau

Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio'r opsiynau] – Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 1 – YN GEFNOGOL I'R DDARPARIAETH ÔL-16 BARHAU GYDA'R DARPARWYR PRESENNOL – Awgrymwyd gan tua 200 o Ymatebwyr	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
172	Nododd rhanddeiliaid eu bod yn hapus gyda'r ddarpariaeth bresennol. Mae athrawon eisoes yn adnabod y disgyblion, eu cefndiroedd a'u galluoedd cyn iddynt symud ymlaen i ôl-16 ac mae disgyblion yn gyfforddus yn eu hamgylchedd. Gall ysgolion felly gynnig cymorth bugeiliol effeithiol, ac mae disgyblion ôl-16 yn chwarae rhan hanfodol ym mywyd yr ysgol, ac yn cael effaith gadarnhaol ar ddisgyblion ym mlynnyddoedd 7-11. Dyma enghraifft o ymateb sy'n dangos hyn: <i>“Bydd colli'r 6ed dosbarth o ysgolion yn golygu colli modelau rôl i blant iau. Mae gweld disgyblion 6ed dosbarth yn rhoi cymhelliant i blant iau i ymdrechu â pharhau â'u haddysg. Mae'r 6ed hefyd yn hanfodol wrth gefnogi athrawon i roi cyfleoedd i blant iau e.e., 'steddfod ysgol, diwrnod mabolgampau, diwrnod Plant Mewn Angen a.y.y.b. Mae addysgu mewn ysgol yn rhoi llawer o gefnogaeth a chymorth i blant. Mae athrawon mewn ysgolion yn adnabod y disgyblion a'u rhieni ers 5 mlynedd ac felly'n deall eu hanghenion i'r dim, yn eu hannog i lwyddo a gwireddu eu breuddwydion”</i>
33	Bydd lleihau nifer y darparwyr yn gwneud y pontio o flwyddyn 11 i ôl-16 yn fwy anodd, gan na fydd dysgwyr yn gyfarwydd â staff a'u hamgylchedd. Bydd rhai yn teimlo nad ydynt yn barod i adael amgylchedd eu hysgol, lle maent yn gyfforddus ac yn hyderus. Mae hyn yn debygol o arwain at lai o ddysgwyr yn symud ymlaen i ôl-16, ac mae hefyd yn debygol o gael effaith negyddol ar flynyddoedd 7-11 mewn ysgolion nad oes ganddynt ddarpariaeth ôl-16, h.y., Rhieni yn dewis mynd â'u plant i ysgolion lle gallant barhau i ôl-16 yn yr un ysgol.
14	Nododd rhai y gallai datblygu cydweithio rhwng darparwyr sicrhau arbedion effeithlonrwydd, a/neu gynyddu arbenigedd tra'n caniatáu i ôl-16 aros gyda'r darparwyr presennol. Fodd bynnag, soniodd rhai ymatebwyr eu bod yn teimlo fel rhywun 'o'r tu allan' wrth fynychu cyrsiau partneriaeth, a'u bod yn teimlo bod dysgwyr o'r darparwr lletyol yn cael eu blaenoriaethu ar draul y dysgwyr sy'n teithio i fynychu'r cwrs o ysgol/coleg gwahanol.
9	Er bod y rhan fwyaf o'r ymatebwyr a nododd eu bod am gadw ôl-16 gyda'r darparwyr presennol wedi gwneud sylwadau mewn cyd-destun cyffredinol, ac eisiau iddo aros gyda'r holl ddarparwyr, dim ond rhai a nododd eu bod am i ôl-16 aros yn eu hysgol ardal leol. Roedd hyn yn bennaf gan rhanddeiliaid yn gysylltiedig ag Ysgol Uwchradd

	Caergybi, gydag ychydig yn gysylltiedig ag Ysgol David Hughes. Roedd eu rhesymu fel a ganlyn: Ysgol Uwchradd Caergybi • Maint y boblogaeth • Cysylltiadau trafnidiaeth da • Ardal ddifreintiedig – yn ei gwneud yn anos cymudo i ddarparwyr eraill. • Meddylfryd canol dinas sy'n golygu eu bod yn llai tebygol o deithio i ddarparwr arall. <i>"Mae ardal Caergybi yn unigryw o ran ei bod yn gymuned ddifreintiedig, yn dref porthladd efo problemau dinesig "inner city" eu naws gan gynnwys tlodi a phroblemau cymdeithasol. Mae angen mawr i ystyried anghenion cymdeithasol ac economaidd yn ogystal ag addysgiadol. Mae peryg i'r plant yma golli allan yn gyfangwbl os na fydd rhyw fath o ddarpariaeth yma yn y dref iddynt. Maent fel pawb arall wedi dioddef oherwydd Covid ond AR BEN HYNNY wedi dioddef o RAAC, ddaru effeithio yr un fath ar y plant yn Ysgol Uwchradd Caergybi, ond dim ar weddill y Sir, na'r rhanbarth."</i> Ysgol David Hughes • Nododd rhai y dylai ôl-16 aros yn Ysgol David Hughes, gan fod ganddi'r ddarpariaeth ôl-16 mwyaf (o ran niferoedd disgyblion), ac yn ddigon mawr i fod yn hunangynhaliol, sy'n golygu bod y rhan fwyaf o gyrsiau eisoes yn cael eu cynnig ar y safle.
5	Roedd rhai yn pryderu y gallai lleihau nifer y darparwyr effeithio ar ansawdd yr addysgu. Roedd pryderon ynghylch: • Gallai'r athrawon gorau ddewis symud i addysgu mewn ysgol sydd â darpariaeth ôl-16, a fyddai'n cael effaith negyddol ar ansawdd y dysgu yn yr ysgol 11-16. • O leihau nifer y darparwyr yn sylweddol, fe allai fod yn anodd penodi staff o safon ar gyfer y darparwyr ôl-16, gan fod yr athrawon gorau eisoes yn cael eu cyflogi mewn ysgolion.

Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio'r opsiynau] Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 2 – MAE ANGEN MWY O FUDDSODDI MEWN ADDYSG ÔL-16 59 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
59	Amlygwyd 3 prif agwedd: - Dylai mwy o ddewisiadau cwrs fod ar gael i ddysgwyr. Dywedodd rhai y byddai lleihau nifer y darparwyr yn caniatáu i hyn ddigwydd, tra bod eraill eisiau gweld mwy o ddewisiadau cwrs gan bob un o'r darparwyr presennol. - Ansawdd Adeiladau Ysgol / adnoddau angen eu gwella - Dylai'r cyrsiau a gynigir ystyried cyfleoedd cyflogaeth lleol yn y dyfodol.

Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio'r opsiynau] – Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 3 – YN GEFNOGOL I LEIHU NIFER Y DARPARWYR ÔL-16 52 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
35	Byddai cael llai o ddarparwyr yn darparu model ôl-16 mwy cost-effeithiol, gan ganiatáu i addysg ôl-16 gael gwell adnoddau. <i>“Fel y mae addysg ôl-16 ar hyn o bryd, mae ysgolion yn cael trafferth gyda'r swm o arian y maent yn ei dderbyn tuag at y chweched dosbarth. Pe bai nifer y darparwyr yn llai, gallai'r arian gael ei ddefnyddio i gynnig addysgu ac adnoddau o ansawdd uwch.”</i>
27	Dywedodd rhai eu bod yn credu y gellid gwella ansawdd yr addysgu pe bai llai o ddarparwyr ôl-16. Roedd y sylwadau'n cynnwys y canlynol: - Bydd yn caniatáu mwy o gyfleoedd i athrawon addysgu eu pynciau arbenigol, gan y byddai angen llai o staff ar gyfer darpariaeth ôl-16. - Gall fod yn heriol i addysgu dysgwyr iau a hŷn am yn ail. - Tegwch – Byddai pob dysgwr yn cael yr un ansawdd o addysgu (gan ymatebwyr a oedd yn ffafrio'r opsiwn i ddarparu addysg ôl-16 gan un darparwr).
6	Byddai cael llai o ddarparwyr yn rhoi mwy o gyfleoedd i gymdeithasu â phobl newydd o'r un oedran/diddordebau. Dywedodd rhai y byddai symud at ddarparwr ôl-16 gwahanol yn 'garreg gamu' dda i helpu pobl i baratoi ar gyfer y dyfodol, er enghraifft Prifysgol neu weithle.

Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio'r opsiynau] Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 4 – CYSYLLTIEDIG Â CHLUDANT 83 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
44	Nodwyd y byddai'n anodd neu y byddent yn anfodlon teithio i ddarparwr ôl-16 gwahanol. Dywedodd rhai y byddai'r diwrnod ysgol yn hirach i ddisgyblion oherwydd y gofyniad i deithio ymhellach.
43	Sylwadau am y trefniadau cludiant presennol i fynychu cyrsiau partneriaeth (cyrsiau a ddarperir gan un ysgol/coleg lle mae dysgwyr o ysgolion/coleg eraill hefyd yn mynychu). Mae'r sylwadau yn cynnwys: • Mae gormod o ofynion teithio yn ystod y diwrnod ysgol. • Gall taccis fod yn annibynadwy • Mae angen gwella'r cyfathrebu a'r amserlennu rhwng gwahanol ddarparwyr. Cafwyd enghreifftiau lle mae dysgwyr wedi teithio i safle arall i ddilyn cwrs partneriaeth, dim ond i ddarganfod bod y cwrs wedi'i ganslo. Yna mae'n rhaid i'r dysgwr aros ar safle darparwr y cwrs partneriaeth nes bod y cludiant yn dychwelyd ar gyfer y daith yn ôl.
4	Ni ddylid trosglwyddo costau cludiant i deuluoedd.

Eglurwch eich dewisiadau [ar gyfer graddio'r opsiynau] Atebodd cyfanswm o 348 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 5 – YR IAITH GYMRAEG 9 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
9	Dywedodd yr ymatebwyr hyn mai un o'r rhesymau dros sut yr oeddent yn graddio'r opsiynau oedd cynnal neu wella'r defnydd o'r Gymraeg. Roedd 7/9 o'r ymatebwyr hyn yn ffafrio Opsiwn 1 (Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol fel y mae), neu Opsiwn 2 (Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol ymhellach). Rhoddir sylw i fwy o fanylion am yr effaith ar y Gymraeg yn y cwestiwn nesaf.

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol??

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol? Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 1 – Awgrymiadau ar sut i hybu'r defnydd o'r Gymraeg 240 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
139	Angen cynnal neu gynyddu nifer y cyrsiau a gyflwynir yn ddwyieithog, fel y gall disgyblion astudio yn eu dewis iaith.
51	Angen sicrhau bod darparwyr yn annog dysgwyr i siarad Cymraeg, a sicrhau nad oes unrhyw farnu/stigma wrth ddysgu. Creu cymhellion i ddysgwyr astudio trwy gyfrwng y Gymraeg.
50	Awgrymodd rhai y gellid cynnig mwy o weithgareddau i hyrwyddo'r Gymraeg. Mae rhai enghreifftiau a awgrymwyd yn cynnwys: • Mwy o ffocws ar ddiwylliant Cymreig yn y BAC • Teithiau i Brifysgolion Cymru • Cydweithio gyda'r Coleg Cymraeg Cenedlaethol • Gweithgareddau Allgyrsiol Cymraeg • Disgyblion sy'n siarad Cymraeg i gefnogi dysgwyr Cymraeg. • Gwersi Cymraeg i rieni a dysgwyr • Hyrwyddo manteision dysgu drwy'r Gymraeg
33	Angen sicrhau bod staff ysgolion/colegau yn siaradwyr Cymraeg, sy'n gallu addysgu'n ddwyieithog. Tra bod rhai o'r farn mai dim ond staff sy'n siarad Cymraeg y dylid eu penodi, roedd eraill yn anghytuno, ac yn credu y byddai ymrwymiad i ddysgu Cymraeg yn ddigonol, er mwyn sicrhau y gellid penodi'r athrawon gorau.
24	Mae dysgwyr eisoes wedi penderfynu pa iaith y maent am ymgymryd â'u haddysg erbyn y cam y byddant yn symud ymlaen i ôl-16. Y ffordd i gynyddu nifer y dysgwyr ôl-16 Cymraeg fyddai hybu ac annog defnydd o'r Gymraeg ar gamau cynharach yn eu haddysg, h.y., Lleoliadau Meithrin, Ysgolion Cynradd, Cyfnod Allweddol 3 a Chyfnod Allweddol 4.
1	Dywedodd un ymatebwr ei fod yn credu y dylai un ysgol Uwchradd fod yn ysgol Uwchradd uniaith Gymraeg, fel bod gan ysgolion sail gryfach ar gyfer defnyddio'r Gymraeg yn unig mewn gwersi.
1	<i>"Rhan yn unig o'r darlun yw addysg ôl-16. Erbyn i ddisgyblion gyrraedd yr oed hwnnw, dylai'r mwyafrif helaeth fod yn rhugl mewn sustem addysg drwyadl Gymraeg. Felly er</i>

	<i>mwyn cael effaith gadarnhaol, rhaid i'r ddarpariaeth addysg cyn-16 fod yn effeithiol. Y ffordd orau o sicrhau hyn yw dynodi ysgolion Môn yn ysgolion Cymraeg.</i> <i>Gellir darllen manylion polisi addysg y Gymdeithas drwy ddilyn y ddolen hon: https://cymdeithas.cymru/dogfen/deddfaddysggymraeg” (Cymdeithas Y Iaith).</i>
--	---

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?? Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 2 Pryderon ynghylch yr effaith ar yr Iaith Gymraeg pe bai nifer y darparwyr yn cael ei leihau 126 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
126	Roedd rhai o'r farn y byddai lleihau nifer y darparwyr ôl-16 yn cael effaith andwyol ar y Gymraeg. Eu rhesymau dros wneud y datganiad hwn oedd: • Mae'r iaith Gymraeg yn dioddef mewn cymunedau pan gaiff gwasanaethau eu dileu. • Mae disgyblion ôl-16 yn chwarae rhan weithredol wrth hyrwyddo'r iaith Gymraeg mewn ysgolion (blwyddyn 7-11) ac yn y gymuned. • Byddai tynnu ôl-16 o ysgolion yn arwain at lai o deuluoedd yn byw yn y gymuned, a mwy o bobl yn symud o bell i'r ardal i ymddeol. • Efallai y bydd dysgwyr Cymraeg neu ddisgyblion sydd wedi dysgu Cymraeg yn llai cyfforddus i siarad yn Gymraeg gyda staff nad ydynt mor gyfarwydd / hyderus â nhw. • Wrth i fwy o ddisgyblion ddod at ei gilydd, maent yn fwy tebygol o newid i ddefnyddio'r Saesneg yn lle'r Gymraeg. • Drwy symud i ddarparwr arall, gallai dysgwyr golli cysylltiad â ffrindiau sy'n siarad Cymraeg. • Gallai arwain at ysgolion yn colli staff sy'n dysgu'r Gymraeg.

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol? Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 3 Ni Fydd Unrhyw Effaith ar yr Iaith Gymraeg 110 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
110	Roedd yr ymatebwyr hyn o'r farn na fyddai unrhyw effaith ar yr iaith Gymraeg. <i>"Ni ddylai fod yna ddim gwahaniaeth yn y ddarpariaeth Gymraeg pa opsiwn bynnag a ddewisir. Methiant fyddai peidio sicrhau adnoddau digonol i alluogi pob disgybl i fod yn rhugl yn y Gymraeg, ac yn medru darllen a sgwennu yn y Gymraeg.</i> <i>Gwelwn y cwestiwn hwn yn amherthnasol, heblaw fod yna ragdybiaeth fod rhai opsiynau yn llai ffafriol i'r Gymraeg"</i>

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol? Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 4 Mae gormod o ganolbwytio ar yr Iaith Gymraeg 82 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
38	Mae angen bod yn ofalus nad yw gorganolbwytio ar y Gymraeg yn cael effaith andwyol ar safonau addysg.
33	Ni ddylid 'gorfodi'r iaith ar ddisgyblion mewn ysgolion, neu fel arall byddant yn gwrthryfela. <i>"Mae gwrthio wedi bod ar yr iaith erioed, mewn ffordd llai na chadarnhaol, y mwyaf y caiff ei gwrthio, y mwyaf fydd pobl yn gwrthod cydymffurfio. Dylai fod yn rhywbeth sy'n digwydd yn naturiol."</i>
30	Mae angen ystyried gyrfa neu addysg yn y dyfodol y tu hwnt i ôl-16, pe bai myfyrwyr yn symud ymlaen i brifysgolion neu weithleoedd yn Lloegr.

Yn eich barn chi, pa effeithiau fyddai ar y Gymraeg, sut y gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu liniaru effeithiau negyddol?? Atebodd cyfanswm o 480 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 5 Gallai lleihau nifer y darparwyr gael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg 43 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
43	Mae rhai'n credu y gallai lleihau nifer y darparwyr gael effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg, am y rhesymau canlynol: • Gallai mwy o ddisgyblion yn dod at ei gilydd gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg. • Gallai cynnig mwy o gyrsiau gan y darparwyr sy'n weddill gynyddu nifer y siaradwyr Cymraeg sy'n astudio drwy'r darparwyr hynny. • Haws recriwtio staff addysgu sy'n siarad Cymraeg ar gyfer y darparwyr ôl-16 sy'n weddill, gan y byddai angen llai o staff. • Byddai'r darparwyr sy'n weddill yn derbyn mwy o gyllid, y gellid ei ddefnyddio i gynyddu'r ddarpariaeth cyfrwng Cymraeg / Ddwylieithog.

Unrhyw Sylwadau Pellach?

Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 1 – YN GEFNOGOL I'R DDARPARIAETH ÔL-16 BARHAU GYDA'R DARPARWYR PRESENNOL 50 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
50	Gwnaeth rhai sylwadau eu bod yn gefnogol i'r ddarpariaeth ôl-16 barhau gyda'r darparwyr presennol. Roedd y sylwadau a wnaed yn cynnwys: • Gallai lleihau darparwyr ôl-16 effeithio ar staff addysgu, er enghraifft, staff yn dewis symud i ddarparwr arall, lle byddai darpariaeth ôl-16 yn parhau. • Gwnaeth rhai sylwadau eu bod yn well ganddynt gael grwpiau llai gan fod perthynas waith agosach rhwng dysgwyr a'u hathrawon. • Mae cefnogaeth fugeiliol fwy effeithiol os gall dysgwyr barhau i dderbyn ôl-16 mewn ysgolion lle mae'r athrawon eisoes yn eu hadnabod nhw a'u hamgylchiadau personol. • Mae disgyblion ôl-16 yn fodelau rôl o fewn ysgolion, y mae dysgwyr iau yn edrych i fyny atynt. • Bydd lleihau darpariaeth ôl-16 yn cael effaith negyddol ar nifer y disgyblion sy'n symud ymlaen i flwyddyn 12 a 13. • Gall tynnu ôl-16 o ysgolion gael effaith negyddol ar nifer y disgyblion (blwyddyn 7-11) yn yr ysgol honno. • Mae lleihau darparwyr ôl-16 yn debygol o gael effaith negyddol yn amgylcheddol. • Mae yna lawer o Weithgareddau Allgyrsiol mewn ysgolion, gall fod yn anodd i ddysgwyr gymryd rhan os na chaiff ôl-16 ei ddarparu yn eu cymuned leol.

Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 2 – CYSYLLTIEDIG Â CHLUDIANT 17 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
11	Pryderon ynghylch cludiant i ac o ddarparwr amgen. Roedd rhai yn pryderu nad oedd y cysylltiadau trafniadaeth presennol ar Ynys Môn yn ddigonol, tra bod gan eraill bryderon ynghylch yr amser neu'r gost ychwanegol i deithio i ddarparwr amgen.
6	Pryderon ynghylch y trefniadau cludiant presennol i ac o gyrsiau partneriaeth. Gellid gwella'r trefniadau a'r cyfathrebu ar gyfer cyrsiau partneriaeth.

Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 3 – YR IAITH GYMRAEG 15 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
6	Roedd rhai yn pryderu y gallai lleihau nifer y darparwyr gael effaith negyddol ar yr iaith Gymraeg.
1	Gellid gwella'r gefnogaeth sydd ar gael i astudio drwy gyfrwng y Gymraeg.
8	Roedd rhai yn credu fod gormod o bwyslais ar yr iaith Gymraeg eisoes. <i>"Mae'r Gymraeg yn foethusrwydd na all Cymru ei fforddio"</i> <i>"Welsh is a luxury Wales cannot afford"</i>

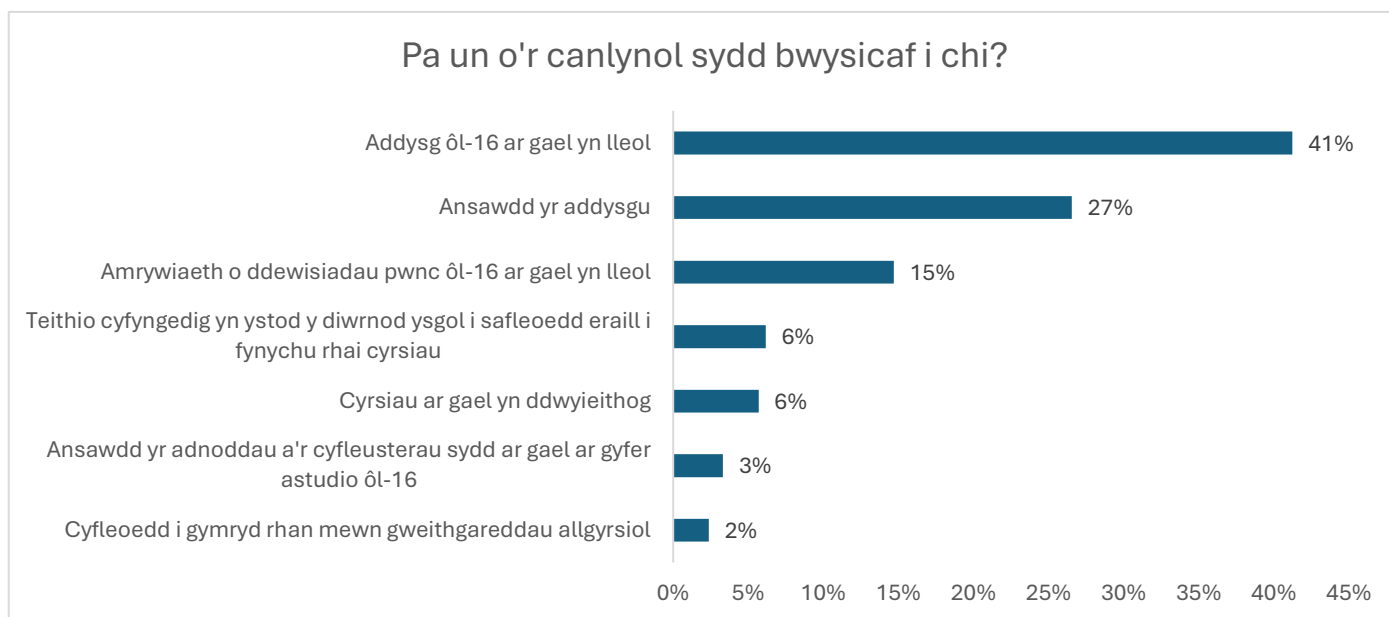
Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 4 – YN GEFNOGOL I LEIHOU NIFER Y DARPARWYR ÔL-16 11 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
11	Gwnaeth rhai sylwadau eu bod yn cefnogi lleihau nifer y darparwyr ôl-16. Roedd y sylwadau a wnaed yn cynnwys: - Nid yw'r ddarpariaeth bresennol yn gynaliadwy - Bydd lleihau nifer y darparwyr yn darparu gwell cost-efeithlonrwydd. - Bydd lleihau nifer y darparwyr yn dod â mwy o gyllid i'r darparwyr sy'n weddill, gan ganiatáu i ddarpariaeth ac adnoddau ôl-16 gael eu gwella.

Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
THEMA 5 – MAE ANGEN MWY O FUDDSODDI 13 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
10	Mae angen buddsoddi yn adeiladau/adnoddau ysgolion. <i>“Buddsoddi a chynnal yr adeiladau presennol. Dydy hi ond yn deg i'n plant allu dysgu mewn sefydliadau sy'n addas i'r diben. Byddai hefyd yn amgylchedd gwell i'r athrawon weithio ynddo.”</i>
3	Dylai dewis ehangach o gyrsiau fod ar gael: <i>“Rwy'n credu efallai y dylai ysgolion gynnig mwy o gyrsiau tebyg i BTEC”</i>

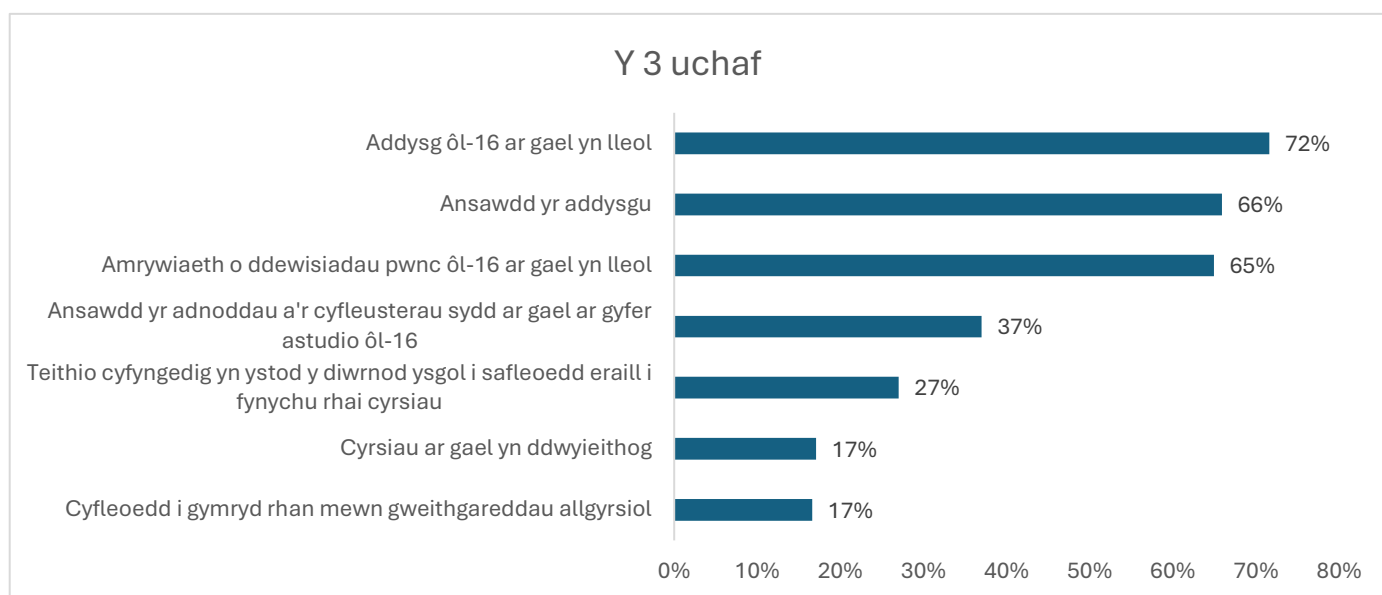
Unrhyw Sylwadau Pellach? Atebodd 169 o ymatebwyr y cwestiwn hwn	
SYLWADAU ERAILL A WNAED NAD YDYNT YN DOD O DAN Y THEMÂU UCHOD 22 O YMATEBION.	
Nifer y sylwadau	Y math o sylwadau a wnaed
8	Ni ddarparwyd gwybodaeth ddigonol yn y dogfennau ymgysylltu.
9	Mae'n bwysig bod ôl-16 yn aros yng Nghaergybi.
4	Dylai'r Cyngor edrych ar arfer gorau o fannau eraill, a dylai geisio mewnbwn gan ei bartneriaid, megis Llywodraeth Cymru, MEDR, a Chynghorau eraill. <i>“Mae cyfle yma i sicrhau fod Môn ar flaen y gad wrth ddarparu addysg ôl-16. “Byddai'n fuddiol ymchwilio i'r modelau mwyaf effeithiol yn rhyngwladol er mwyn eu hefelychu a'u haddasu i gwrdd ag anghenion lleol. Mae systemau addysg mewn gwledydd eraill llawer mwy datblygedig (e.e., Japan, Sweden)”</i>
1	Awgrymwyd y dylai cynghorydd gyrfa fynd i ysgolion i siarad â dysgwyr o flwyddyn 9 ymlaen.
1	Awgrymwyd y gallai staff addysgu CA3 a CA4 mewn ysgolion 3 diwrnod yr wythnos, ac addysgu ôl-16 mewn safle arall am 2 ddiwrnod yr wythnos. Awgrymwyd hyn gan aelod o staff ysgol, fel ffordd o ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.

ATODIAD 5**Dadansoddiad Pellach ar gyfer “Pa un o’r ffactorau canlynol sydd bwysicaf i chi wrth ystyried dyfodol ôl-16?” – Dysgwyr a Phobl Ifanc (Dan 21)**

Mae’r siart isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y canlynol fel y ffactor pwysicaf.

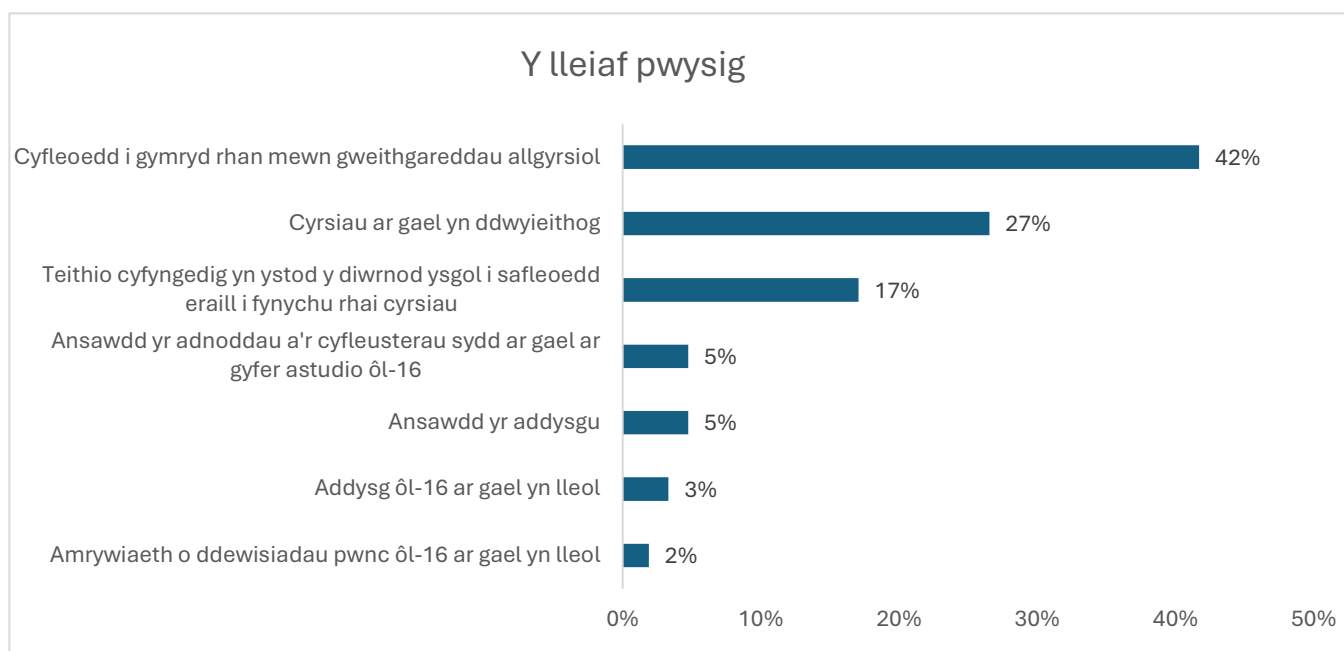
Siart 1**Siart 2**

Mae’r graff isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y canlynol o fewn eu 3 ffactor pwysicaf.

Siart 3

Mae'r graff isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd y ffactorau canlynol fel y ffactor lleiaf pwysig

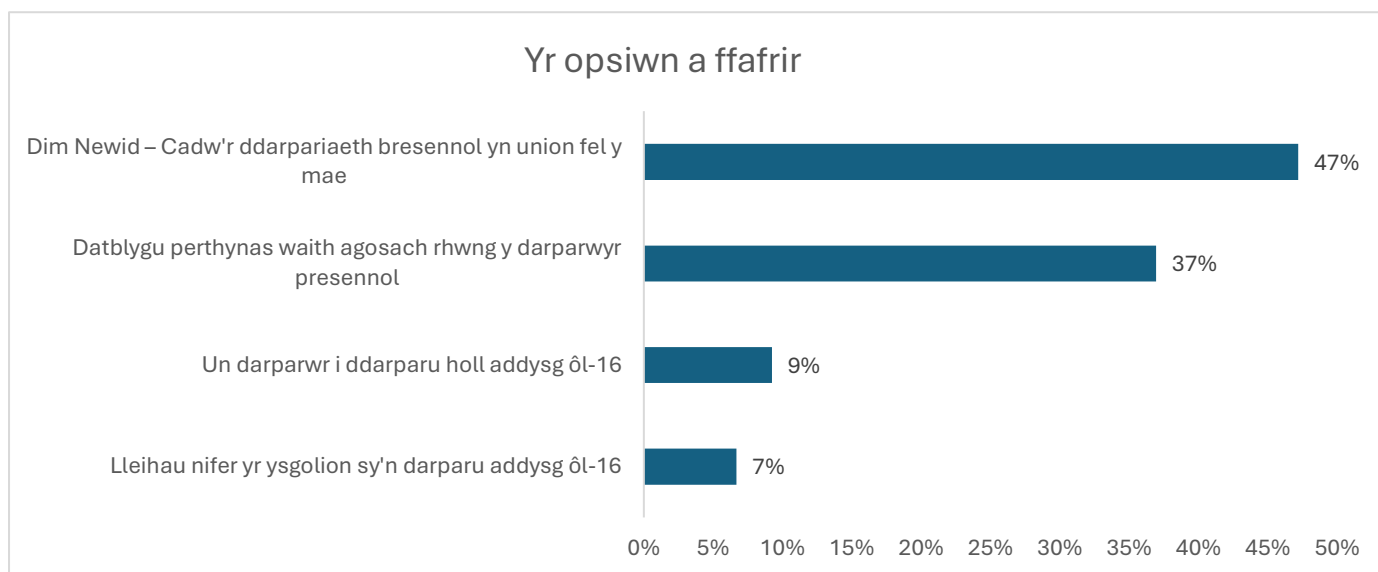

ATODIAD 6**Dadansoddiad Pellach ar gyfer “Rhestru’r Opsiynau” – Dysgwyr a Phobl Ifanc (Dan 21)****Tabl 1**

Opsiynau	1af	2il	3ydd	4ydd
Opsiwn 1: Dim Newid – Cadw'r ddarpariaeth bresennol yn union fel y mae.	47%	25%	12%	16%
Opsiwn 2: Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.	37%	47%	12%	4%
Opsiwn 3: Lleihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16.	7%	18%	42%	33%
Opsiwn 4: Un darparwr i ddarparu holl addysg ôl-16.	9%	10%	34%	47%

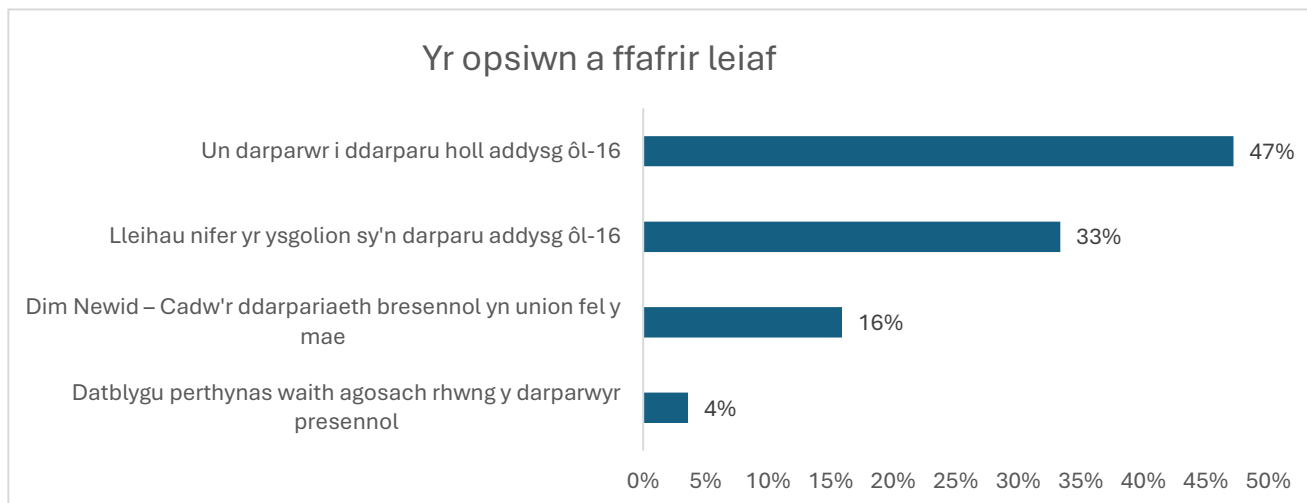
Siart 2

Mae'r siart isod yn dangos y ganran o ymatebwyr a ddewisodd yr opsiwn fel yr **opsiwn a ffafrir fwyaf**

Siart 3

Mae'r siart isod yn dangos canran yr ymatebwyr a ddewisodd yr opsiwn fel **yr opsiwn a ffafrir leiaf**.

Mae Tabl 1 yn dangos, er mai Opsiwn 1 oedd yr opsiwn a ffafriwyd gan y rhan fwyaf o ymatebwyr (47%), Opsiwn 1 oedd yr opsiwn a ffafriwyd leiaf ar gyfer 16% o ymatebwyr.

Mae Tabl 1 yn dangos bod 84% o ymatebwyr wedi gosod Opsiwn 2 yn y ddau opsiwn a ffefrir orau ganddynt, o gymharu â 72% o ymatebwyr osododd Opsiwn 1 yn eu dau uchaf.

ATODIAD 7**Coleg Menai – Dysgwyr****4 Chwefror 2025**

Presennol – Cynrychiolwyr y Cyngor a 'r Coleg a 16 o ddysgwr yn Llangefni a dysgwyr ym Mangor (Hybrid).

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH GYFREDOL YN UNION FEL Y MAE**Eu hymateb**

Aneglur ar adegau sut mae rhai pynciau a ddilynnir yn yr ysgol yn drosglwyddadwy i'r hyn yr oeddent am ei ddilyn yn y brifysgol (dewisiadau pwnc yn well)

Nodwyd fod adegau ble mae pryder wedi bod ynglŷn ag ansawdd athro/athrawes yr ysgolion gan nad oedd yr athro/athrawes wastad yn arbenigwr pwnc. Yn y Coleg mae'r tiwtoriaid yn arbenigwyr pwnc.

Dysgwyr yn gwerthfawrogi gwasanaethau cefnogi sydd ar gael yn y coleg, a pa mor rhwydd ydy cael y gefnogaeth yna pan fo angen.

Dim llawer o gyfleoedd yn lleol mewn perthynas â rhai pynciau ar lefel TGAU e.e. cyfryngau creadigol. Anodd cael lle ar y cwrs os na chaiff ei gynnig ar lefel TGAU.

Grwpiau bach ar hyn o bryd. Gall fod yn fuddiol o ran cael perthynas agos â'r athro. Pe bai grwpiau'n rhy fawr, byddent yn colli'r berthynas agos hon ac yn dod yn amheronol.

Ddim yn hoffi'r opsiwn yma – Dim digon o bres i gynnig adnoddau da.

Hoffi'r ffaith bod gennych chi ddewis i symud rhwng safleoedd i ddilyn cyrsiau. Ond mae gwahaniaeth yn ansawdd yr adnoddau rhwng gwahanol safleoedd.

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL**Eu hymateb**

Dan yr argraff bod ysgolion yn cydweithio yn agos gyda'i gilydd yn barod.

Fasa'n dda cael ysgolion a'r Coleg yn gweithio'n agosach gyda'i gilydd

Rhai dysgwyr efallai mewn ysgolion ddim yn gwybod beth sydd yn digwydd yn y Coleg. Nododd un nad oedd yn rhwydd cael gwybodaeth am ddarpariaeth a chysiau'r Coleg drwy'r ysgol.

Mae perthynas dda yn barod rhwng Y Coleg a'r Ysgolion ond yn awyddus gweld os oes modd cryfhau ymhellach.

Gall fod yn straen teithio i fynychu cyrsiau gan ei fod yn gallu effeithio ar berfformiad e.e. dim amser i gael cinio oherwydd teithio.

LLEIHAU NIFER YR YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16**Eu hymateb**

Creu straen os yn gorfod teithio gan fod y 6ed ddim ar gael yn lleol.

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16**Eu hymateb**

Gallai ansawdd yr addysgu fod yn well gan y byddai'r cyflwyniad bob amser wedi ei anelu tuag at ddysgwyr ôl-16. Mae ansawdd yr addysgu yn bwysig iawn.

Gallai ddarparu adnoddau gwell.

Yn mwynhau pa mor wahanol yw'r coleg o'i gymharu â'r hyn yr oedd wedi arfer ag ef cyn hynny- llechen lân.

Ansawdd y cyfleusterau yn y coleg, yn enwedig labordai ac ati. Dysgwyr yn nodi yma fod cael labordai o ansawdd uchel gydag adnoddau arbenigol yn cynnig cyfleoedd - canmoliaeth i'r adnoddau yn y Coleg. Dysgwyr hefyd yn cyfeirio at yr adnoddau TGCh.

Mwy o ymgysylltu â gwasanaethau cymorth, iechyd meddwl ac ati yn y coleg. Cymorth lles a chwnsela ar unwaith fel enghreifftiau o arfer dda yn y coleg.

Yn mwynhau cael ei holl gyrsiau ar un campws yn y Coleg.

SYLW CYFFREDINOL

Amrywiaeth yr ieithoedd y caiff cyrsiau eu haddysgu ynddynt. Wedi canfod dysgu yn y Gymraeg yn her - mae'n bwysig i ddysgwyr gael eu cefnogi. Teimlwyd mai datblygu perthynas waith agosach gyda cholegau, ysgolion a phrentisiaethau neu ddileu pob chweched dosbarth mewn ysgolion a dechrau eto oedd yr opsiynau go iawn.

Ysgol Gyfun Llangefni – Dysgwyr**4 Chwefror 2025**

Presennol – Cynrychiolwyr y Cyngor a'r Ysgol ynghyd a 18 o ddysgwyr o Ysgol Gyfun Llangefni.

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau.

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH BRESENNOL YN UNION FEL Y MAE**Eu hymateb**

Addysg ôl-16 ddim yn gynaliadwy fel y mae.

Os bydd llai o bobl yn mynd i'r 6ed Dosbarth, gallai cadw'r ddarpariaeth fel y mae arwain at y nifer o gyrsiau yn lleihau neu ddim yn cael eu cynnal o gwbl.

Os bydd dim byd yn newid, bydd dim yn gwella.

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL**Eu hymateb**

Mae'r opsiwn yma yn cynnig datrysiad tymor byr. e.e., mynd i safle arall i ddilyn rhai cyrsiau.

Ella bydd rhai dysgwyr ddim yn dewis y cwrs maen nhw wir eisiau ei wneud os ydynt yn gorfod mynd i safle arall i'w fynychu (h.y., cwrs Partneriaeth).

Os yr opsiwn yma fydd yn cael ei argymhell, bydd angen gwella dealltwriaeth o ansawdd y dysgu (yn enwedig ar-lein) a beth sydd ar gael mewn ysgolion eraill.

LLEIHAU'R NIFER O YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16**Eu hymateb**

Bosib bydd rhai dysgwyr sydd eisiau mynychu 6ed Dosbarth mewn ysgol yn gorfod teithio'n bellach i fynd i'r ysgol (os ydy o wedi ei dynnu o'u hysgol nhw). Efallai bydd rhai yn dewis peidio mynd i'r 6ed Dosbarth os ddim ar gael yn eu hysgol leol, fydd yn arwain at lai o bobl ifanc yn cael cymhwyster.

Angen gwneud yn siŵr bod digon o le mewn ysgol(ion) eraill os ydy 6ed Dosbarth yn cael ei dynnu o rai ysgolion.

Gall hyn arwain at well cyfleusterau mewn rhai ysgolion i gymharu ag eraill.

Anodd dewis pa ysgol(ion) fyddai'n colli'r chweched, a pa rhai fydd angen ei gadw.

Llai o bres i'r Ysgol fydd yn colli 6ed Dosbarth.

Ddim yn gwybod beth ydy safon addysg mewn ysgolion eraill.

Gorfod gwahanu oddi wrth ffrindiau. Ffrindiau yn mynd i 6ed Dosbarth mewn ysgol arall.

Tebygol byddai disgyblion yn mynd i'r Coleg yn hytrach na 6ed Dosbarth mewn ysgol arall.

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

Gallai greu dosbarthiadau mawr a gall hynny greu fwy o straen i staff.

Gall fod yn anoddach i ddysgwr ofyn cwestiwn mewn dosbarth mwy.

Mwy o amrywiaeth pynciau ar y safle.

Gallai dod â phawb at ei gilydd ar un safle greu cyfleoedd i leihau'r nifer o grwpiau dysgu mawr, ond i gynnal mwy o grwpiau.

Colled i'r ysgol petai dim 6ed Dosbarth yno gan fod y dysgwyr yma yn chwarae rhan yn yr ysgol.

Sut i staffio Canolfan ôl-16?

Efallai byddai safon addysg yn dirywio mewn ysgol oherwydd diffyg staff arbenigol ôl-16? Athrawon gorau yn yr Ysgolion, felly ddim yn y ganolfan.

Angen trefnu trafndiaeth ddigonol i'r Ganolfan Ol-16 ar gyfer yr opsiwn yma.

Ysgol Uwchradd Caergybi – Dysgwyr

5 Chwefror 2025

Presennol – Cynrychiolwyr y Cyngor a'r Ysgol ynghyd a ddysgwyr o Ysgol Uwchradd Caergybi.

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau:

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH BRESENNOL YN UNION FEL Y MAE

Eu hymateb

Adborth cryf i gadw'r 6ed Dosbarth yn Ysgol Uwchradd Caergybi.

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL

Eu hymateb

- Cytuno bod angen datblygu'r berthynas a'r cyfathrebu gyda darparwyr eraill, yn enwedig o ran darpariaeth ar y cyd.
- Byddai angen mynd i'r afael â phroblemau a wynebir gan ddysgwyr o ran darpariaeth ar y cyd e.e., cyrsiau'n cael eu canslo ar fyr rybudd, trafnidiaeth ddim yn cyrraedd, cyrsiau dwyieithog ddim yn gwbl ddwyieithog.
- Mae rhai cyrsiau dwyieithog yn cael eu haddysgu'n bennaf trwy gyfrwng y Gymraeg, gan arwain at rai dysgwyr Saesneg eu hiaith yn tynnu'n ôl o'r cwrs.
- Awgrymu gwell cyfathrebu rhwng yr holl Benaethiaid/darparwyr cyrsiau.
- Mae angen gwell isadeiledd i gael profiad gwell o addysgu ar-lein ar safle'r ysgol.

LLEIHAU'R NIFER O YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

Dim cefnogaeth i leihau nifer yr ysgolion sy'n darparu addysg ôl-16, y rhesymau yw:

- Sut mae penderfynu pa 6ed Dosbarth sy'n cau?
- Problemau teithio, yn dibynnu pa 6ed dosbarth sy'n cau, e.e., cost ychwanegol ac amser teithio i ddysgwyr.
- Cynnydd yn yr ôl troed carbon (oherwydd mwy o deithio).
- Gallai godi materion ynghylch iaith yn dibynnu ar gategori iaith yr ysgol.

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

Dim cefnogaeth i gael un darparwr ar yr ynys am y rhesymau canlynol:

- Problemau teithio yn dibynnu ar y lleoliad e.e., cost ychwanegol ac amser teithio ychwanegol i bob dysgwr i fynd â nhw i un lleoliad.
- Cynnydd yn yr ôl troed carbon (oherwydd mwy o deithio).
- Gallai fod yn broblem recriwtio athrawon i un lleoliad/safle.
- Dywedodd un disgybl, "Pe bai'n rhaid i mi deithio o fewn Ynys Môn byddai'n haws cael y trê'n i Fangor a mynd i Ysgol Friars".

Ysgol Syr Thomas Jones - Dysgwyr

6 Chwefror 2025

Presennol: Cynrychiolwyr y Cyngor a'r Ysgol ynghyd a Dysgwyr Blwyddyn 7 i Blwyddyn 13 - Oddeutu 60 yn bresennol

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau.

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH BRESENNOL YN UNION FEL Y MAE

Eu hymateb

- Yr opsiwn a ffafrir - llai o deithio, mwy o gymorth a chefnogaeth mewn dosbarthiadau.
- 'Y gorau i'r amgylchedd' - Ôl troed carbon.
- Mae bod yn gyfarwydd yn bwysig, (mae athrawon yn eich adnabod yn well, yn adnabod eich personoliaeth).

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL

Eu hymateb

- Posib lleihau teithio ymhellach – trwy gyflwyno gwersi ar-lein/hybrid.
- Mae angen gwell rheolaeth ar wersi (1 wers un diwrnod, 2 ar ddiwrnod arall) - mae angen rheolaeth amser ar gyfer disgyblion; nid yw teithio dros amser cinio yn deg. Efallai na fydd mor effeithiol oherwydd teithio.

LLEIHAU'R NIFER O YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

- Gallai achosi anawsterau teithio, yn enwedig i'r rhai sydd ddim yn byw yn agos at 6ed Dosbarth.
- Teimlo bod cydbwysedd da rhwng athrawon a disgyblion nawr. Gallai fod llai o gysylltiad ag athrawon pe bai'r opsiwn hwn yn dod i fodolaeth oherwydd maint dosbarthiadau mwy.
- Ddim yn deg cau rhai 6ed a rhai yn aros ar agor.
- Gallai costau teithio achosi anawsterau ariannol i deuluoedd.
- Risg bod rhieni ddim yn anfon eu plant i'r ysgol os does dim 6ed Dosbarth yno.
- Pe bai dim ond un ysgol uwchradd sy'n darparu cwrs yn cau, beth fyddai'n digwydd wedyn?
- Gallai athrawon sydd ond yn addysgu pynciau 6ed dosbarth golli eu swyddi.
- Os tynnu Chweched Dosbarth o un o'r ysgolion, bydd dysgwyr sydd yn mynychu ysgol arall oherwydd hynny yn teimlo fel "outsider".

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

- Byddai ansawdd yr addysgu yn dda?
- Disgyblion 6ed Dosbarth yn helpu gweddill yr ysgol, “*role model*” i Bl.7. Basa hyn yn cael ei golli petai Ysgolion yn colli eu 6ed Dosbarth.
- Teimlo bod y Cyngor yn ein gorfodi i ddilyn llwybr penodol, a bod gennym lai o ryddid i wneud dewisiadau.
- Effaith ar yr iaith Gymraeg pe baem yn cael gwared ar chweched dosbarth mewn Ysgolion.
- Poeni os bydd y 6ed Dosbarth yn mynd, bydd nifer y disgyblion yn lleihau yng ngweddill yr ysgol.

Casgliad ar y diwedd

1. Ddim eisiau mynd hefo opsiwn 3 a 4.
2. Eisiau i'r 6ed aros yn yr Ysgol a gwella'r bartneriaeth.

Ysgol David Hughes - Dysgwyr

10 Chwefror 2025

Presennol - Cynrychiolwyr y Cyngor a'r Ysgol ynghyd a 50 o ddysgwyr.

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau.

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH BRESENNOL YN UNION FEL Y MAE

Eu hymateb

- Bydd y broblem yn gwaethygu, a bydd yn anoddach delio efo hi
- Ddim yn opsiwn

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL

Eu hymateb

- Byddai'n achosi mwy o deithio
- Gallai cynnig dysgu hybrid / e-ddysgu leihau teithio ac arbed costau.
- Nid yw ansawdd dysgu ar-lein cystal ag wyneb yn wyneb, sy'n brofiad gwell. Mae gwersi'n teimlo'n amhersonol, ac yn fwy anodd cael cymorth os ydyn nhw'n dysgu'n rhithwir. Hefyd, gallai hybrid fod yn her os na all technoleg ei gefnogi'n effeithiol.
- Angen i ysgolion ddatblygu amserlenni ar y cyd h.y., os yn methu dilyn cwrs yn YDH, gallu dewis y cwrs mewn ysgol gyfagos.

LLEIHAU'R NIFER O YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

- Gallai problemau newydd ddatblygu - Dosbarthiadau'n llenwi, gormod o ddisgyblion.
- Risg y byddai dim digon o lefydd yn y 6ed Dosbarth mewn ysgolion. A fyddai'r broses mynediad i'r 6ed Dosbarth mewn ysgol yn fwy cystadleuol?
- Byddai'n arwain at hyd yn oed mwy o deithio i rai dysgwyr fyddai heb 6ed Dosbarth yn eu hysgol leol mwyach. Gallai hyn arwain at gostau ychwanegol i deuluoedd, oni bai bod cludiant am ddim yn cael ei ddarparu i ddisgyblion ôl-16.
- Gallai hefyd olygu cael 2 ddisgybl mewn gwahanol ysgolion, gallai fod yn anodd ac anghyfleus i rieni e.e., un plentyn yn B8 mewn ysgol ond un arall mewn ysgol wahanol oherwydd bod y ddarpariaeth 6ed Dosbarth wedi ei symud.
- Angen sicrwydd na fyddai lleihau'r nifer o ysgolion yn arwain at lai o gyrsiau gan ysgolion.
- Sut fasa chi'n dewis pa ysgolion sydd yn cau?
- Efallai y byddai rhai rhieni yn anfon eu plant o Bl.7 i ysgol gyda 6ed Dosbarth yn lle eu hysgol leol (os nad oes 6ed Dosbarth ar gael yno)

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16**Eu hymateb**

- Mae disgyblion 6ed Dosbarth yn chwarae rôl ychwanegol mewn ysgol. Bydd hyn yn cael ei golli o'r ysgolion.
- Posibilrwydd y byddai dysgwyr Môn, sydd yn mynychu YDH, yn mynd i ysgol yng Ngwynedd gan mai yn fannu mae'r ysgol gyda 6ed Dosbarth agosaf.
- Costio llawer o arian os byddwn yn adeiladu adeilad newydd.
- Disgyblion ddim mor gyfforddus i siarad hefo staff newydd. Wedi datblygu perthynas hefo'r staff dros y blynyddoedd.
- Disgyblion fengach yn colli allan drwy beidio cael chweched dosbarth yn yr ysgol h.y., "*role model*"
- Mae'r opsiwn hwn yn amhoblogaidd gyda rhieni
- Dydy dysgwyr ddim yn cefnogi'r opsiwn hwn.
- Eisiau mynd i'r 6ed Dosbarth ac eisiau cario 'mlaen yn yr ysgol. Ddim yn teimlo'n barod i adael yr ysgol ar ôl Bl.11
- Sut fyddai staffio'r chweched yn gweithio?
- Annog y coleg i gynnig mwy o gyrsiau er mwyn lleihau'r teithio.

Ysgol Uwchradd Bodedern – Dysgwyr

11 Chwefror 2025

Presennol: Cynrychiolwyr y Cyngor a'r Ysgol ynghyd a 34 o ddysgwyr.

Gofynnwyd i'r dysgwyr am eu barn ar y gwahanol opsiynau:

DIM NEWID, CADW'R DDARPARIAETH BRESENNOL YN UNION FEL Y MAE

Eu hymateb

- Ddim yn opsiwn. Mae'n rhaid newid.
- Tydi disgyblion ddim yn gwybod pa gyfleoedd sydd ar gael mewn ysgolion eraill / coleg, pan maen nhw'n gwneud eu dewisiadau.

DATBLYGU PERTHYNAS WAITH AGOSACH RHWNG Y DARPARWYR PRESENNOL

Eu hymateb

- Angen i ysgolion rannu gwybodaeth gyda'i gilydd, fel bod dysgwyr yn gwybod beth sydd ar gael mewn ysgolion eraill.
- Bydd colli amser "addysg" os yw dysgwyr yn teithio rhwng safleoedd yn ystod y dydd.
- Mae angen i bob ysgol rannu mwy o wybodaeth am y cyrsiau sydd ganddynt ar gael, a'u hamserlenni. Angen gwella'r cyfathrebu rhwng yr ysgolion, a gyda disgyblion o ysgolion eraill.

LLEIHAU'R NIFER YSGOLION SY'N DARPARU ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

- Byddai mwy o deithio i rai dysgwyr os dydy 6ed Dosbarth ddim ar gael yn eu hysgol nhw. Does dim lle i fwy o ddysgwyr chweched yn Ysgol Uwchradd Bodedern.
- Ddim yn deg i ddysgwyr o'r ysgolion fyddai'n colli'r chweched.

UN DARPARWR I DDARPARU HOLL ADDYSG ÔL-16

Eu hymateb

- Mwy cymdeithasol. Mwy o gyfleoedd i gymdeithasu efo pobl ifanc o'r un oedran a diddordebau. Cyfle i gwrdd â phobl wahanol a pharatoi ar gyfer Prifysgol, ac yn gyfle am gychwyn a phrofiadau newydd.
- Y cynnig mwyaf effeithlon – galluogi athrawon yn y Ganolfan i ffocysu ar addysg Ôl-16 yn unig. Byddai gan athrawon y ganolfan Ôl-16 angerdd am y cyrsiau penodol maen nhw'n ddysgu, gan y gallan nhw ganolbwyntio ar eu pynciau arbenigol.

- Pe bai ysgolion yn colli 6ed Dosbarth, gellid defnyddio'r lle gwag mewn ysgolion at ddibenion eraill e.e., defnydd cymunedol ac ati.
- Colli perthynas agos hefo athrawon.
- Mae cael 6ed Dosbarth mewn ysgol yn fuddiol i ddysgwyr 'fengach. Byddai hyn yn cael ei golli ar draws ysgolion.

SYLWADAU CYFFREDINOL

- Byddai rhai dysgwyr blwyddyn 10/11 eisiau aros yn yr ysgol, ac eraill yn ffafrio mynd i'r Coleg.
- Ar hyn o bryd mae cyfyngiadau yn y cyrsiau mae dysgwyr yn gallu eu dewis. Mae pynciau yn yr un golofn pan mae dysgwyr yn gwneud eu dewisiadau, a hyd yn oed pan yn ymholi i ddilyn y cwrs mewn ysgol arall, mae 'clashes' yn yr amserlenni. Mae angen ystyried lles y dysgwyr.

ATODIAD 8**Y Ffactorau Pwysicaf i Ddysgwyr Wrth Ystyried Dyfodol Ôl-16**

Yn ystod y sesiynau Ymgysylltu, gofynnwyd i ddysgwyr flaenoriaethu eu 3 uchaf o'r ffactorau canlynol:

1. Addysg ôl-16 ar gael yn lleol
2. Amrywiaeth o ddewisiadau pwnc ôl-16 ar gael yn lleol
3. Teithio cyfyngedig yn ystod y diwrnod ysgol i safleoedd eraill i fynychu rhai cyrsiau
4. Cyrsiau ar gael yn ddwyieithog
5. Ansawdd yr adnoddau a'r cyfleusterau sydd ar gael ar gyfer astudio ôl-16
6. Ansawdd yr addysgu
7. Cyfleoedd i gymryd rhan mewn gweithgareddau allgyrsiol
8. Arall

Ysgol Syr Thomas Jones

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	22	9	5	10	3	25	2	4
Blaenoriaeth 2	8	10	6	13	8	23	5	1
Blaenoriaeth 3	15	7	7	11	9	15	6	1
Cyfanswm	45	26	18	34	20	63	13	6
Sgôr wedi'i bwysoli*	97	54	34	67	34	136	22	15
Safle	2	4	6	3	5	1	7	8

* Blaenoriaeth 1 yn cael pwysoliad o 3, Blaenoriaeth 2 yn cael pwysoliad o 2, Blaenoriaeth 3 yn cael pwysoliad o 1.

Ysgol Uwchradd Caergybi

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	9	0	0	2	0	2	0	0
Blaenoriaeth 2	2	2	2	2	1	4	1	0
Blaenoriaeth 3	1	3	3	1	1	0	2	1
Cyfanswm	12	5	5	5	2	6	3	1

Sgôr wedi'i bwysoli*	32	7	7	11	3	14	4	1
Safle	1	4	4	3	7	2	6	8

Ysgol Gyfun Llangefni

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	1	3	0	0	2	11	0	1
Blaenoriaeth 2	5	3	0	1	5	4	0	0
Blaenoriaeth 3	1	7	1	2	1	1	5	0
Cyfanswm	7	13	1	3	8	16	5	1
Sgôr wedi'i bwysoli*	14	22	1	4	17	42	5	3
Safle	4	2	8	6	3	1	5	7

Ysgol David Hughes

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	8	7	2	4	6	18	4	0
Blaenoriaeth 2	9	10	3	5	9	10	7	1
Blaenoriaeth 3	4	3	1	9	8	7	10	1
Cyfanswm	21	20	6	18	23	35	21	2
Sgôr wedi'i bwysoli*	46	44	13	31	44	81	36	3
Safle	2	3	7	6	5	1	4	8

Ysgol Uwchradd Bodedern

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	6	9	2	4	5	12	1	0
Blaenoriaeth 2	5	5	2	0	13	9	2	0
Blaenoriaeth 3	4	5	1	4	4	8	0	0

Cyfanswm	15	19	5	8	22	29	3	0
Sgôr wedi'i bwysoli*	32	42	11	16	45	62	7	0
Safle	4	3	6	5	2	1	7	8

Coleg Menai

	Y ffactorau pwysicaf i ddysgwyr wrth ystyried dyfodol ôl-16							
	1	2	3	4	5	6	7	8
Blaenoriaeth 1	1	0	0	0	0	16	0	0
Blaenoriaeth 2	1	6	0	2	4	1	0	0
Blaenoriaeth 3	3	3	1	2	6	0	0	0
Cyfanswm	5	9	1	4	10	17	0	0
Sgôr wedi'i bwysoli*	8	15	1	6	14	50	0	0
Safle	4	2	6	5	3	1	7	7

Cynnig i:

“Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol”

ASESIAD EFFAITH

Mae'r ddogfen hon hefyd ar gael yn Saesneg / This document is also available in English.

Dyddiad cychwyn yr asesiad	Ebrill 2025
Y swyddog sy'n gyfrifol am yr asesiad	Aaron C Evans, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc
Dyddiad adolygu	Mae hon yn ddogfen waith a chaiff ei hadolygu'n rheolaidd.

Mae copïau caled o'r adroddiad hwn ar gael ar gais drwy anfon e-bost i

Ysgolionmon@ynysmon.llyw.cymru

CYNNWYS

1.	CYFLWYNIAD	3
2.	ASESIAD O'R EFFAITH AR GYDRADDOLDEB	4
2.1	Cefndir - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb.....	5
2.2	Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011	7
2.3	Casglu gwybodaeth – Deddf Hawliau Dynol 1998 (Rhestrir yr 16 hawl sylfaenol yn Adran 7).....	7
2.4	Casglu Gwybodaeth – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – gweler Adran 8	7
2.5	Casglu Gwybodaeth – Ymgysylltu / Ymgynghori.....	8
2.6	Asesu'r effaith debygol ac adnabod camau lliniaru	9
2.7	Canlyniad yr asesiad	13
2.8	Cynllun Gweithredu	16
3.	ASESIAD O'R EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG	17
3.1	- Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg.....	18
3.2	- Yr effaith ar ddefnyddwyr yr iaith Gymraeg	19
3.3	Yr effaith ar gymunedau Cymraeg eu hiaith.....	21
3.4	Cyfraniad tuag at safonau'r Gymraeg, polisiau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg.....	22
3.5	Yr effeithiau sydd wedi eu nodi a'u hasesu	23
3.6	Ymgynghori	25
3.7	Ar ôl yr ymgynghoriad, y cynigion terfynol, a monitro parhaus.....	26
4	ASESIAD O'R EFFAITH AR Y GYMUNED.....	28
4.1	Cyfleusterau a gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgolion / coleg	28
5	CASGLIAD	34
6	Gwybodaeth bellach - Cymru Fwy Cyfartal – y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol	35
7	Gwybodaeth bellach - Hawliau Dynol	37
8	Gwybodaeth bellach - Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015	38

1. CYFLWYNIAD

Mae'r Cyngor eisoes wedi cynnal ymarferiad ymgysylltu anffurfiol â rhanddeiliaid ar y ddarpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn. Roedd y cyfnod ymgysylltu rhwng 20 Ionawr 2025 a 7 Mawrth 2025.

Fel rhan o'r ymgysylltu hwn, cynhaliwyd sesiynau wyneb yn wyneb gyda dysgwyr, staff, llywodraethwyr a rhieni/gwarcheidwaid. Derbyniwyd cyfanswm o 779 o ymatebion fel rhan o'r broses ymgysylltu, oedd yn cynnwys 236 o bobl ifanc o dan 21 oed.

Mae'r ddogfen hon yn cynnwys yr adborth a dderbyniwyd gan randdeiliaid yn ystod y broses ymgysylltu.

Canlyniad yr adolygiad o'r ddarpariaeth addysg ôl-16 sy'n cael ei ystyried yw:

"Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol"

Data

Roedd y data a'r dystiolaeth a gasglwyd at ddibenion yr asesiadau yn seiliedig ar y Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) Ionawr 2025*.

*NODER: Mae CYBLD 2025 yn dal yn ei fformat drafft ar hyn o bryd ac nid yw wedi'i gyhoeddi eto.

Cynnwys

Mae'r ddogfen yn cynnwys:

Adran 2 – Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

Adran 3 – Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg

Adran 4 – Asesiad o'r Effaith ar y Gymuned

Adran 5 – Casgliad

Mae hon yn ddogfen waith a bydd yn cael ei hadolygu'n rheolaidd.

Hanes adolygu:		
Fersiwn	Dyddiad	Crynodeb o'r newidiadau
0.1	Ebrill 2025	Fersiwn cyntaf

2. ASESIAD O'R EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

Deddf Cydraddoldeb 2010

Mae Deddf Cydraddoldeb 2010 yn gosod Dyletswydd Gyffredinol ar gyrff cyhoeddus wrth gyflawni eu swyddogaethau i roi sylw dyledus i'r canlynol:

- Dileu gwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth ac ymddygiad arall a waherddir gan y Ddeddf.
- Hyrwyddo cyfle cyfartal rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.
- Meithrin perthynas dda rhwng pobl sy'n rhannu nodwedd warchodedig a'r rhai nad ydynt.

Mae'r Ddeddf yn ymwneud â sicrhau tegwch ac mae'n diogelu'r naw nodwedd ganlynol (a elwir hefyd yn 'grwpiau gwarchodedig'):

- Oedran
- Anabledd
- Rhyw
- Ailbennu rhywedd
- Priodas a phartneriaeth sifil
- Beichiogrwydd a mamolaeth
- Hil
- Crefydd neu gred, gan gynnwys diffyg cred.
- Cyfeiriadedd rhywiol

Rheoliadau Deddf Cydraddoldeb 2010 (Dyletswyddau Statudol) (Cymru) 2011

Cyflwynodd Llywodraeth Cymru y Rheoliadau uchod i helpu gyrff cyhoeddus yng Nghymru gyflawni'r ddyletswydd gyffredinol. Mae dyletswyddau penodol yn cynnwys gofyniad i asesu effaith ei bolisiau a'i arferion ar grwpiau a warchodir gan y Ddeddf. Mae hyn yn golygu bod yn rhaid i'r awdurdod ystyried tystiolaeth berthnasol i ddeall effaith debygol neu wirioneddol ei bolisiau a'i arferion ar grwpiau gwarchodedig a rhoi 'sylw dyledus' (h.y., rhoi pwysau priodol) i ganlyniadau asesiadau o'r fath.

Bydd ystyriaethau cydraddoldeb yn cael eu hystyried wrth lunio cynllun strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol, ac yn ystod ei weithrediad. Bydd yr effaith wirioneddol yn cael ei monitro. Bydd y ddogfen asesiad effaith cydraddoldeb yn cael ei diweddu'n rheolaidd i sicrhau bod pawb yn cael ystyriaeth deg.

2.1 Cefndir - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb		
Beth sy'n cael ei asesu?	Y cynnig sy'n cael ei asesu yw "Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol"	
Ydy'r cynnig hwn yn un newydd neu'n un sy'n bodoli eisoes?	Mae'r Cyngor eisoes wedi cynnal ymarferiad ymgysylltu anffurfiol gyda rhanddeiliaid ar y ddarpariaeth ôl-16 ar Ynys Môn. Roedd datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol yn un o bedwar opsiwn a ystyriwyd. Ni chyflwynwyd unrhyw gynnis penodol i randdeiliaid. Ar ôl ystyried adborth o'r ymgysylltu, mae swyddogion yn argymhell 'Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol' fel yr opsiwn a ffafrir.	
Beth yw nodau a diben y cynnig hwn?	Cryfhau hawl i ddysgu a phrofiad dysgwyr ôl-16.	
Pwy sydd yn gyfrifol am y cynnig sy'n cael ei asesu?	Aaron C Evans, Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau, a Phobl Ifanc	
Pwy yw'r Swyddog Arweiniol ar gyfer cynnal yr asesiad yma?	Arwyn Hughes, Rheolwr Rhaglen (Corfforaethol)	
Pwy arall sy'n cymryd rhan yn yr asesiad yma?	Gwyndaf Parry - Cynllunio Corfforaethol, Rheolwr Perfformiad a Rhaglen Alun Roberts - Rheolwr Rhaglen (Corfforaethol)	
Oes yna gyswllt rhwng y cynnig hwn a meysydd gwaith eraill?	Oes – Mae canlyniad yr adolygiad hwn yn gyson ag amcanion y Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Iaith Gymraeg.	
Ydy'r cynnig yn berthnasol i sut mae'r Awdurdod yn cydymffurfio â dyletswydd gyffredinol y sector gyhoeddus mewn	Dileu gwahaniaethu ac aflonyddu	✓
	Hyrwyddo cyfle cyfartal	✓

2.1 Cefndir - Asesiad o'r Effaith ar Gydraddoldeb

perthynas â phobl a warchodir gan Ddeddf Cydraddoldeb 2010? Fel rheol, mae unrhyw gynnig sy'n cael effaith ar bobl yn debygol o fod yn berthnasol ar draws pob grŵp gwarchodedig.	Meithrin perthnasoedd da	✓
	Diogelu a hyrwyddo hawliau dynol	✓
Ydy'r cynnig yn benderfyniad strategol? Os felly, mae'r Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol yn berthnasol. (Beth yw'r ddyletswydd? Ceir eglurhad yn Adran 6)	Gallai canlyniad yr adolygiad effeithio ar gyfleoedd ôl-16 ar draws yr ynys gyfan. Rhoddir cyfle i bob dysgwr ar Ynys Môn symud ymlaen i Ôl-16. Mae'n debygol felly y gallai rhai pobl sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol gael eu heffeithio. Mae effaith canlyniad yr adolygiad ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol wedi'i liniaru drwy sicrhau bod darpariaeth ôl-16 yn parhau ar bob safle ysgol/coleg. Bydd unrhyw newidiadau pellach yn cael eu penderfynu fel rhan o'r Cynllun Strategol arfaethedig ar ddarpariaeth ôl-16 ar Ynys Môn.	
Pwy fyddai'n cael ei effeithio gan y cynnig/ion (yn negyddol neu'n gadarnhaol, yn uniongyrchol neu'n anuniongyrchol)?	Gweler uchod	

2.2 Casglu gwybodaeth – Safonau'r Gymraeg a Mesur y Gymraeg (Cymru) 2011

A yw'r cynnig hwn yn sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn unol â Pholisi Iaith Gymraeg y Cyngor Sir?	Ydy – Asesir hyn ar wahân yn adran Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg y ddogfen hon.
Oes cyfle yma i gynnig mwy o gyfleoedd i bobl ddysgu a / neu ddefnyddio'r Gymraeg yn eu bywydau bob dydd?	Oes – Gallai'r cynnig arwain at fwy o hawl i ddysgu, a mwy o amrywiaeth o gyrsiau ar gael i ddysgwyr. Gallai hyn olygu bod mwy o ddysgwyr yn aros i astudio ôl-16 mewn Ysgolion/Coleg ar Ynys Môn. Mae 4 o'r 5 ysgol ar Ynys Môn yn ysgolion cyfrwng Cymraeg categori 3 sy'n cynnig ystod eang o'u meysydd dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r ysgol uwchradd arall ar Ynys Môn ar hyn o bryd yn trosglwyddo i fod yn ysgol categori 3 Cyfrwng Cymraeg. Mae Grŵp Llandrillo Menai hefyd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog. Mae'r rhan fwyaf o'r cyrsiau a ddarperir gan Grŵp Llandrillo Menai a'r ysgolion yn ddwyieithog.
A fydd y maes gwaith hwn yn gwneud cynnig rhagweithiol i ddarparu gwasanaethau yn Gymraeg i ddefnyddwyr?	Ydy – Asesir hyn ar wahân yn adran Asesiad o'r Effaith ar yr Iaith Gymraeg y ddogfen hon.
A fydd y cynnig hwn yn debygol o warchod a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn y gymuned?	Bydd – Fel rhan o'r ymgysylltu ar Ddarpariaeth Addysg Ôl-16, dywedodd llawer o ymatebwyr fod ysgolion a dysgwyr ôl-16 yn chwarae rhan hollbwysig wrth ddiogelu a hyrwyddo'r Gymraeg o fewn cymunedau. Mae'r cynnig hwn yn sicrhau bod darpariaeth ôl-16 yn aros o fewn pob un o'r darparwyr presennol.

2.3 Casglu gwybodaeth – Deddf Hawliau Dynol 1998 (Rhestrir yr 16 hawl sylfaenol yn Adran 7).

Oes yna unrhyw faterion sydd angen ystyriaeth o ran Hawliau Dynol? Os oes, beth yw'r materion hyn?	Nid oes unrhyw faterion Hawliau Dynol wedi'u nodi.
--	--

2.4 Casglu Gwybodaeth – Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 – gweler Adran 8

Ydy'r cynnig yn cyflawni unrhyw rai o'r saith nod llesiant cenedlaethol a amlinellir yn Neddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?	Cymru lewyrchus	Ydy
	Cymru gydnerth	Ydy
	Cymru iachach	Ydy
	Cymru sy'n fwy cyfartal	Ydy
	Cymru o gymunedau cydlynus	Ydy

	Cymru â diwylliant bywiog lle mae'r Gymraeg yn ffynnu	Ydy
	Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang	Ydy
2.5 Casglu Gwybodaeth – Ymgysylltu / Ymgynghori		
Beth sydd wedi ei wneud hyd yn hyn o ran ymgysylltu ac ymgynghori mewn perthynas â'r cynnig hwn?	Mae'r Cyngor wedi cynnal proses ymgysylltu anffurfiol ar y ddarpariaeth addysg ôl-16 rhwng 20 Ionawr 2025 a 7 Mawrth 2025. Fel rhan o'r ymgysylltu hwn, cynhaliwyd sesiynau wyneb yn wyneb gyda dysgwyr, staff, llywodraethwyr a Rhieni / Gwarcheidwaid. Derbyniwyd cyfanswm o 779 o ymatebion fel rhan o'r broses ymgysylltu, a oedd yn cynnwys 236 o bobl ifanc o dan 21 oed. Canlyniad y broses ymgysylltu yw'r argymhelliad i 'Ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol'.	
Pa wybodaeth arall ydych chi wedi ei defnyddio fel rhan o'ch asesiad? Rhowch fanylion:	Mae'r wybodaeth ganlynol am y darparwyr wedi'i chynnwys: Cydbwysedd rhyw, data ethnigrwydd, defnydd cymunedol o adeiladau ysgol/ coleg, a gwybodaeth am ddarpariaeth ôl-16 a gasglwyd gan Benaethiaid, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i: Cyrsiau a gynigir (ar ac oddi ar y safle), iaith y ddarpariaeth, maint grwpiau, costau.	
Oes yna unrhyw fylchau yn y wybodaeth a gasglwyd hyd yma? Os oes, sut fydd y rhain yn cael sylw?	Ni nodwyd unrhyw fylchau ar hyn o bryd; fodd bynnag, mae'r asesiad effaith hwn yn ddogfen fyw a fydd yn parhau i gael ei hadolygu wrth i'r Cynllun Strategol arfaethedig i "ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol" fynd rhagddo.	

2.6 Asesu'r effaith debygol ac adnabod camau lliniaru

Nodwch isod unrhyw effaith debygol o safbwynt cydraddoldeb ar y grwpiau unigol, ynghyd ag adnabod pa gamau y gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau hyn. *Er mwyn penderfynu ar natur yr effaith debygol, dewiswch un o'r canlynol – **Negyddol / Cadarnhaol / Dim effaith**

Y grŵp gwarchodedig	*Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith	Camau i liniaru effaith negyddol
Oedran	Dim effaith	Mae gan yr Awdurdod Lleol ddyletswydd statudol i ddarparu addysg llawn amser i blant a phobl ifanc 4-16 oed. Mae pob Ysgol Uwchradd ar Ynys Môn ar hyn o bryd yn derbyn disgyblion o 11-18 oed. Ni fyddai unrhyw newid yn ystod oedran y dysgwyr a dderbynnir yn Ysgolion Uwchradd Ynys Môn neu Grŵp Llandrillo Menai oherwydd y cynnig hwn.	Amherthnasol gan na ragwelir unrhyw effaith negyddol.
Anabledd	Dim effaith	Ar hyn o bryd mae amrywiaeth o ran pa mor hygyrch yw adeiladau ysgolion uwchradd. Ni fydd unrhyw newid i adeiladau'r ysgolion o dan y cynnig hwn, ond disgwylir i gyflwr yr ystâd adeiladau ysgolion uwchradd gael ei flaenoriaethu fel rhan o Raglen Cymunedau Cynaliadwy ar gyfer Dysgu'r Cyngor. Byddai dysgwyr ag anghenion dysgu ychwanegol yn parhau i gael cymorth ychwanegol i ymateb i'w hanghenion addysgol unigol.	Amherthnasol gan na ragwelir unrhyw effaith negyddol.

Rhyw	Dim effaith	Mae'r tabl isod yn dangos y rhaniad rhyw presennol ym mhob ysgol / coleg: Rhaniad rhyw presennol (Ionawr 2025): <table><tr><th>Ysgol/Coleg</th><th>Gwrywaidd</th><th>Benywaidd</th></tr><tr><td>Ysgol Syr Thomas Jones</td><td>50%</td><td>50%</td></tr><tr><td>Ysgol Uwchradd Caergybi</td><td>50%</td><td>50%</td></tr><tr><td>Ysgol Gyfun Llangefni</td><td>51%</td><td>49%</td></tr><tr><td>Ysgol David Hughes</td><td>48%</td><td>52%</td></tr><tr><td>Ysgol Uwchradd Bodedern</td><td>48%</td><td>52%</td></tr><tr><td>Coleg Menai – Llangefni*</td><td>58%</td><td>42%</td></tr><tr><td>Coleg Menai – Bangor*</td><td>44%</td><td>56%</td></tr><tr><td>Coleg Glynllifon*</td><td>22%</td><td>78%</td></tr></table> <i>* Dysgwyr 16-19 oed sy'n byw ar Ynys Môn yn unig</i> Ni fyddai disgwyl i'r rhaniad rhyw ym mhob un o'r uchod newid o ganlyniad i'r cynnig.	Ysgol/Coleg	Gwrywaidd	Benywaidd	Ysgol Syr Thomas Jones	50%	50%	Ysgol Uwchradd Caergybi	50%	50%	Ysgol Gyfun Llangefni	51%	49%	Ysgol David Hughes	48%	52%	Ysgol Uwchradd Bodedern	48%	52%	Coleg Menai – Llangefni*	58%	42%	Coleg Menai – Bangor*	44%	56%	Coleg Glynllifon*	22%	78%	Amherthnasol gan na ragwelir unrhyw effaith negyddol.
Ysgol/Coleg	Gwrywaidd	Benywaidd																												
Ysgol Syr Thomas Jones	50%	50%																												
Ysgol Uwchradd Caergybi	50%	50%																												
Ysgol Gyfun Llangefni	51%	49%																												
Ysgol David Hughes	48%	52%																												
Ysgol Uwchradd Bodedern	48%	52%																												
Coleg Menai – Llangefni*	58%	42%																												
Coleg Menai – Bangor*	44%	56%																												
Coleg Glynllifon*	22%	78%																												
Ailbennu Rhywedd	Dim effaith	Nid yw Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) Ionawr 2025 yn cadw data ar yr agwedd hon. Nid oes tystiolaeth bod gwahaniaethu ar sail ailbennu rhywedd yn digwydd.	Os bydd materion yn codi, ymdrinnir â hwy yn sensitif.																											
Beichiogrwydd a Mamolaeth	Dim effaith	Mae'r cynnig yn annhebygol o effeithio ar ddysgwyr neu staff o ran yr agwedd hon.	Mae gan weithwyr cymwys hawl i: - absenoldeb mamolaeth yn unol â Chynllun Absenoldeb Mamolaeth y Cyngor; - absenoldeb mabwysiadu yn unol â Chynllun Absenoldeb Mabwysiadu'r Cyngor; - absenoldeb tadolaeth yn unol â Chynllun Absenoldeb Tadolaeth y Cyngor.																											

			Gall gweithwyr cymwys hefyd ofyn am absenoldeb rhiant a rennir yn unol â'r polisïau uchod. Mewn achosion lle mae dysgwyr yn dod yn rhieni ifanc neu’n fenywod ifanc beichiog, byddai darparwyr yn cadw at ‘Ganllawiau Statudol Llywodraeth Cymru i helpu i atal plant a phobl ifanc rhag colli ysgol’ er mwyn darparu cymorth i oresgyn rhwystrau i ddysgu.																		
Hil / Ethnigrwydd / Cenedligrwydd	Dim effaith	Data CYBLD Ionawr 2025 (Ôl-16 yn unig): <table><tr><th>Ysgol/Coleg</th><th>Cenedligrwydd</th></tr><tr><td>Ysgol Syr Thomas Jones</td><td>95% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Ysgol Uwchradd Caergybi</td><td>91% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Ysgol Gyfun Llangefni</td><td>95% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Ysgol David Hughes</td><td>92% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Ysgol Uwchradd Bodedern</td><td>93% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Coleg Menai – Llangefni*</td><td>83% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Coleg Menai – Bangor*</td><td>89% Gwyn Prydeinig</td></tr><tr><td>Coleg Glynllifon*</td><td>97% Gwyn Prydeinig</td></tr></table> <i>* Dysgwyr 16-19 oed sy'n byw ar Ynys Môn yn unig</i>	Ysgol/Coleg	Cenedligrwydd	Ysgol Syr Thomas Jones	95% Gwyn Prydeinig	Ysgol Uwchradd Caergybi	91% Gwyn Prydeinig	Ysgol Gyfun Llangefni	95% Gwyn Prydeinig	Ysgol David Hughes	92% Gwyn Prydeinig	Ysgol Uwchradd Bodedern	93% Gwyn Prydeinig	Coleg Menai – Llangefni*	83% Gwyn Prydeinig	Coleg Menai – Bangor*	89% Gwyn Prydeinig	Coleg Glynllifon*	97% Gwyn Prydeinig	Mae dysgwyr o gefndiroedd ethnig eraill yn mynychu'r ysgolion a'r coleg, ni fyddant yn cael eu trin yn wahanol ar sail eu tarddiad ethnig. Os bydd aelodau staff o gefndiroedd ethnig eraill, ni fyddant yn cael eu trin yn wahanol ar sail eu tarddiad ethnig.
Ysgol/Coleg	Cenedligrwydd																				
Ysgol Syr Thomas Jones	95% Gwyn Prydeinig																				
Ysgol Uwchradd Caergybi	91% Gwyn Prydeinig																				
Ysgol Gyfun Llangefni	95% Gwyn Prydeinig																				
Ysgol David Hughes	92% Gwyn Prydeinig																				
Ysgol Uwchradd Bodedern	93% Gwyn Prydeinig																				
Coleg Menai – Llangefni*	83% Gwyn Prydeinig																				
Coleg Menai – Bangor*	89% Gwyn Prydeinig																				
Coleg Glynllifon*	97% Gwyn Prydeinig																				
Crefydd neu Gred	Dim effaith	Nid yw CYBLD Ionawr 2025 yn cadw data ar yr agwedd hon.	Nid oes tystiolaeth bod gwahaniaethu ar sail crefydd neu gred yn digwydd. Dewis personol yw rhannu gwybodaeth am grefydd neu gred gyda’r ysgol/coleg. Os bydd materion yn codi, ymdrinnir â hwy yn sensitif.																		
Cyfeiriadedd Rhywiol	Dim effaith	Nid yw CYBLD Ionawr 2025 yn cadw data ar yr agwedd hon.	Nid oes tystiolaeth bod gwahaniaethu ar sail cyfeiriadedd rhywiol yn digwydd.																		

			Dewis personol yw rhannu gwybodaeth am gyfeiriadedd rhywiol gyda'r ysgol/coleg. Os bydd materion yn codi, ymdrinnir â hwy yn sensitif.
Priodas neu Bartneriaeth Sifil	Dim effaith	Mae'r cynnig yn annhebygol o effeithio ar ddysgwyr neu staff yn yr agwedd hon.	Nid oes tystiolaeth bod gwahaniaethu ar sail priodas/neu bartneriaeth sifil yn digwydd o fewn yr ysgolion. Os bydd materion yn codi, ymdrinnir â hwy yn sensitif.
Yr iaith Gymraeg	Dim effaith / Cadarnhaol	Gallai'r cynnig arwain at fwy o hawl i ddysgu a mwy o amrywiaeth o gyrsiau ar gael i ddysgwyr. Gallai hyn olygu bod mwy o ddysgwyr yn aros i astudio ôl-16 yn Ysgolion / Coleg Ynys Môn. Mae 4 o'r 5 ysgol ar Ynys Môn yn ysgolion cyfrwng Cymraeg categori 3 sy'n cynnig ystod eang o'u meysydd dysgu trwy gyfrwng y Gymraeg. Mae'r ysgol uwchradd arall ar Ynys Môn ar hyn o bryd yn trosglwyddo i fod yn ysgol categori 3 Cyfrwng Cymraeg. Mae Grŵp Llandrillo Menai hefyd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog. Mae'r rhan fwyaf o gyrsiau a ddarperir gan y Coleg a gan ysgolion yn ddwyieithog.	Byddai disgwyl i Ysgolion/Colegau gynnal neu gynyddu canran y cyrsiau a ddarperir yn ddwyieithog a thrwy gyfrwng y Gymraeg.
Hawliau Dynol	Dim effaith	Nid yw CYBLD Ionawr 2025 yn cadw data ar yr agwedd hon.	Nid oes tystiolaeth bod gwahaniaethu ar sail hawliau dynol yn digwydd gyda staff ysgol neu ddysgwyr. Os bydd materion yn codi, ymdrinnir â hwy yn sensitif.

Cwblhewch y rhan yma os yw'r cynnig yn fater strategol			
Y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol	Yr effaith debygol	Manylion am yr effaith (gan gynnwys tystiolaeth i gefnogi'r canfyddiadau)	Camau i liniaru effaith negyddol
A yw'r cynnig yn debygol o achosi anghydraddoldebau o ran canlyniadau o ganlyniad i anfantais economaidd-gymdeithasol?	Wedi ei gynnwys uchod	Mae'n bosibl y gallai'r cynnig olygu bod angen teithio ychwanegol i fynychu cyrsiau partneriaeth. Fel arall, gallai'r cynnig arwain at lai o angen i deithio. Nid yw'r effaith debygol yn hysbys ar hyn o bryd. Mae'r asesiad effaith yn ddogfen fyw a fydd yn parhau i gael ei hadolygu wrth i'r Cynllun Strategol arfaethedig i "ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol" fynd rhagddo.	

Canlyniad yr asesiad:

Dim newid mawr - Mae'r asesiad yn dangos bod y cynnig yn gadarn; nid oes unrhyw botensial hysbys ar gyfer gwahaniaethu nac effaith niweidiol. Manteisiwyd ar bob cyfle i hyrwyddo cydraddoldeb.

2.7 Canlyniad yr asesiad	
Nodwch y prif effeithiau sydd wedi cael eu hadnabod a sut y bwriedir lliniaru'r effeithiau negyddol o ran cydraddoldeb, yr iaith Gymraeg ac, os yn berthnasol, anfantais economaidd-gymdeithasol	Nid oes unrhyw effaith negyddol wedi'i nodi. Yn gyffredinol, disgwylir i'r cynnig gael effaith niwtral ("dim effaith") ar gydraddoldeb a'r iaith Gymraeg, gan y byddai darpariaeth ôl-16 yn aros o fewn pob un o'r darparwyr fel y mae ar hyn o bryd. Gallai fod effaith gadarnhaol ar yr iaith Gymraeg, os bydd mwy o ddysgwyr yn parhau i astudio ôl-16 oherwydd bod ystod ehangach o gyrsiau ôl-16 ar gael. Bydd angen gwerthuso hyn ymhellach wrth i'r Cynllun Strategol ar gyfer datblygu'r berthynas waith rhwng y darparwyr ôl-16 presennol fynd rhagddo. Mae cynnal darpariaeth ôl-16 o fewn pob un o'r darparwyr presennol yn helpu i warchod y Gymraeg o fewn ysgolion a chymunedau, ac yn helpu i liniaru unrhyw effaith ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd-gymdeithasol.

2.7 Canlyniad yr asesiad

Disgrifiwch unrhyw weithredu a wnaed, neu a fwriedir, i wneud y mwyaf o hyrwyddo cydraddoldeb a'r iaith Gymraeg, nodau Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015 ac, os yn berthnasol, i sicrhau gwell canlyniadau i'r rhai sy'n wynebu anfantais economaidd.	Pe bai'r cynnig yn cael ei wireddu, byddai disgwyl y buddion a ganlyn: - Darparu model cyflawni ôl-16 sy'n fwy cynaliadwy a chost-efeithiol. - Darparu effaith gadarnhaol gyffredinol ar y Gymraeg, fel y manylir yn yr Asesiad Iaith Gymraeg - Lliniaru'r effeithiau ar y rhai sy'n profi anfantais economaidd gymdeithasol, trwy sicrhau bod ôl-16 yn parhau'n lleol
A fyddai unrhyw elfen o'r cynnig yn mynd yn groes i nodau llesiant Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015?	Na
A oes angen edrych ar beth y gellid ei wneud yn wahanol, neu ail-ystyried y cynnig yn gyfan gwbl, o ganlyniad i gynnal yr asesiad hwn?	Na
Oes yna strategaeth ar gyfer delio gydag unrhyw effeithiau negyddol, sydd ddim yn anghyfreithlon ond na ellir eu hosgoi na'u lliniaru?	Nid oes unrhyw effeithiau negyddol wedi'u nodi ar hyn o bryd. Mae'r asesiad effaith yn ddogfen fyw a gaiff ei hadolygu, wrth i'r Cynllun Strategol ar gyfer datblygu'r berthynas waith rhwng y darparwyr ôl-16 presennol fynd rhagddo.
A fydd y cynnig yn cael ei fabwysiadu / anfon ymlaen i'w gymeradwyo? Pwy fydd yn gwneud y penderfyniad?	Bydd – Bydd y Pwyllgor Gwaith yn penderfynu a ddylid bwrw ymlaen â'r argymhelliad: 1. I 'Ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol 2. I awdurdodi swyddogion i baratoi Cynllun Strategol ar gyfer 'datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol', a fydd yn mynd i'r afael â neu'n lliniaru'r heriau sy'n wynebu darpariaeth addysg ôl-16 ar Ynys Môn ar hyn o bryd, ac i gryfhau hawl i ddysgu a phrofiad dysgwyr ôl-16.
Oes yna drefniadau monitro mewn lle? Beth yw'r trefniadau hynny?	Mae trefniadau llywodraethu yn cynnwys gweithdrefnau sy'n sicrhau cydymffurfiaeth â'r Cod Trefniadaeth Ysgolion, monitro a herio cynnydd a rheoli risgiau.

2.7 Canlyniad yr asesiad

	Mae'r Asesiad Effaith hwn yn ddogfen fyw, a fydd yn parhau i gael ei diweddarau yn ôl yr angen.
--	---

Casgliad - Mae'r asesiad yn dangos bod y cynnig yn gadarn; **nid oes unrhyw botensial hysbys ar gyfer gwahaniaethu nac effaith niweidiol**. Manteisiwyd ar bob cyfle i hyrwyddo cydraddoldeb

Mae effaith bosibl y cynnig ar yr iaith Gymraeg yn cael ei hasesu ar wahân yn yr Asesiad o'r Effaith ar y Gymraeg (Adran 3).

2.8 Cynllun Gweithredu

Cyf	Gweithredu arfaethedig	Swyddog arweiniol	Amserlen
1	Datblygu Cynllun Strategol ar gyfer “ Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol ”	Aaron C Evans	I'w gadarnhau.

3. ASESIAD O'R EFFAITH AR YR IAITH GYMRAEG

Mae Cyngor Sir Ynys Môn wedi mabwysiadu'r egwyddor na ddylai'r Gymraeg gael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg, ac y dylai trigolion yr ynys allu byw eu bywydau trwy gyfrwng y Gymraeg os dymunant. Mae'r un disgwyliad yn berthnasol o ran y Gymraeg ym mhob un o'r ysgolion, sy'n rhoi cyfle i bob disgybl yn y Sir ennill y sgiliau priodol i fod yn hyderus ddwyieithog

Gan fod y cynnig hwn yn edrych ar sut y byddai gweithredu polisïau, strategaethau neu ganllawiau allweddol y Cyngor yn effeithio ar y Gymraeg; a sut y byddai'r cynnig yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu'n cael effaith niweidiol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg; **cynhelir asesiad effaith mwy cynhwysfawr ar y Gymraeg yma.**

3.1 - Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg

NODER: Mae gan bob ysgol ei Pholisïau iaith Gymraeg lleol eu hun, sydd ar wahân i Bolisi iaith Gymraeg y Cyngor

A yw'r cynnig arfaethedig yn ddylanwadol o ran delio â'r cyhoedd sy'n siarad Cymraeg? - A fydd gweithgareddau megis gohebu drwy lythyr, cyfathrebu dros y ffôn, cyfarfodydd cyhoeddus a chyfarfodydd eraill yn cydymffurfio â'r polisi iaith? - A fydd unrhyw ddatblygiad TG newydd yn cydymffurfio â'r polisi?	Ydy, gweler isod. Bydd – bydd pob gohebiaeth a chyfathrebiad yn parhau i gydymffurfio â'r Polisi iaith Gymraeg. Bydd – bydd unrhyw ddatblygiadau TG newydd yn parhau i gydymffurfio â'r Polisi iaith Gymraeg.
A yw'r cynnig yn debygol o effeithio ar wyneb cyhoeddus y sefydliad? - A fydd unrhyw arwyddion yn cydymffurfio â'r polisi iaith? - A fydd unrhyw gyhoeddiadau a ffurflenni yn cydymffurfio? - A fydd unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ymgyrchoedd marchnata yn cydymffurfio? - A fydd hysbysebion recriwtio staff yn cydymffurfio?	Bydd – bydd pob arwydd yn cydymffurfio â'r polisi iaith. Bydd – bydd cyhoeddiadau a ffurflenni yn cydymffurfio. Bydd – bydd unrhyw ddeunydd cyhoeddusrwydd neu ymgyrchoedd marchnata yn cydymffurfio. Bydd – bydd hysbysebion recriwtio staff yn cydymffurfio.
A yw'r cynnig yn debygol o gael effaith ar weithrediad y polisi iaith? - A fydd y cynnig yn creu swyddi newydd? - A fydd y trefniadau staffio yn hwyluso gweithrediad y polisi iaith?? - A fydd y cynnig yn cynnig hyfforddiant trwy gyfrwng y Gymraeg?	Mae'n annhebygol y bydd y cynnig yn arwain at greu swyddi ychwanegol, fodd bynnag, fe allai'r cynnig arwain at rai newidiadau a allai effeithio ar staff addysgu. Daw hyn yn gliriach wrth i'r cynllun strategol ddatblygu. Mae'r asesiad effaith hwn yn ddogfen fyw, a fydd yn parhau i gael ei diweddarau. Bydd unrhyw swyddi addysgu newydd yn cael eu creu yn unol â'r strwythur staffio a ddatblygir gan gyrff llywodraethu'r ysgolion. Bydd gweithdrefnau recriwtio yn nodi'r gofyn i lefel cymhwysedd yn y Gymraeg fod yn lefel 5 (Cwbl gymwys) ar gyfer pob swydd, fodd bynnag, dylai ymgeiswyr bob amser gael eu cefnogi gyda chynllun datblygu cytûn mewn cytundeb â'r ysgol a'r awdurdod lleol. Bydd - byddai'r Gwasanaeth Dysgu mewn cydweithrediad â'r Ganolfan Dysgu Cymraeg Genedlaethol yn darparu ystod eang o

3.1 - Cydymffurfiaeth â'r Polisi Iaith Gymraeg

NODER: Mae gan bob ysgol ei Pholisïau Iaith Gymraeg lleol eu hun, sydd ar wahân i Bolisi Iaith Gymraeg y Cyngor

- A fydd unrhyw drefniadau gyda thrydydd parti yn cydymffurfio â'r polisi iaith?
- A fydd y cynnig yn cynnwys unrhyw dargedau neu ddangosyddion ynglŷn â'r Gymraeg?
- Sut caiff perfformiad ei fonitro a'i fesur?

gefnogaeth a hyfforddiant o ran hyfedredd yn y Gymraeg.

Bydd – bydd trefniadau gyda thrydydd parti yn cydymffurfio â'r polisi iaith.

Bydd – Canran y dysgwyr sy'n cyflawni'r lefel ddisgwyliedig yn y Gymraeg ar ddiwedd cyfnodau allweddol a chanran y dysgwyr sy'n siarad Cymraeg gartref.

Yn ôl data a gasglwyd gan y Gwasanaeth Dysgu megis canran y dysgwyr sy'n cyrraedd y lefel ddisgwyliedig yn y Gymraeg ar ddiwedd camau cynnydd 2, 3 a 4. Cesglir data eraill megis canran y dysgwyr sy'n siarad Cymraeg gartref fel rhan o'r Cyfrifiad Ysgolion Blyneddol ar Lefel Disgyblion (CYBLD) a gynhelir ym mis Ionawr bob blwyddyn.

3.2 - Yr effaith ar ddefnyddwyr yr iaith Gymraeg

- A fydd y cynnig hwn yn cynnig dewis iaith i ddefnyddwyr??
- A fydd modd i ddefnyddwyr ddewis unrhyw elfen o'r gwasanaeth yn Gymraeg?

Mae YSTJ, YGLL, YDH ac YUB yn ysgolion cyfrwng Cymraeg categori tri (o ran categori iaith).
<https://www.llyw.cymru/sites/default/files/publications/2021-12/canllawiau-ar-gategoreiddio-ysgolion-yn-ol-y-ddarpariaeth-cyfrwng-cymraeg.pdf>

Mae YUC ar hyn o bryd yn trosglwyddo i fod yn ysgol Categori 3 Cyfrwng Cymraeg.

Nid yw colegau yn cael eu categoreiddio fel y caiff ysgolion, ond disgrifir Grŵp Llandrillo Menai fel un sydd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog.

Bydd – bydd defnyddwyr gwasanaethau a ddarperir gan y Cyngor yn cael cynnig dewis iaith.

Bydd – bydd defnyddwyr yn gallu dewis gwasanaeth Cymraeg gan y Cyngor.

Wrth i'r Cynllun Strategol ar gyfer " Datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol" ac wrth i drefniadau gael eu rhoi ar waith, byddai unrhyw dargedau neu ddangosyddion cysylltiedig yn unol ag amcanion ehangach y Cyngor, gan gynnwys ond heb fod yn gyfyngedig i:

3.2 - Yr effaith ar ddefnyddwyr yr iaith Gymraeg	
	• Cynllun y Cyngor 2023-28; • Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg; • Cynllun Strategol Cymraeg Mewn Addysg (CSGA); • Polisi Iaith Gymraeg Ysgolion.
• Oes perygl i'r cynnig gam wahaniaethu yn erbyn defnyddwyr Cymraeg? • A yw anghenion siaradwyr Cymraeg wedi'u hystyried yn y cynnig? • A yw siaradwyr Cymraeg yn debygol o dderbyn yr un safon o wasanaeth a'r hyn a dderbynnir yn Saesneg? • A yw trefniadau iaith Gymraeg yn debygol o arwain at oedi yn y gwasanaeth?	Na – Rhaid i unrhyw opsiwn a ystyrir gydymffurfio â pholisi iaith Gymraeg y Cyngor a gofynion statudol perthnasol eraill. Ydynt - Mae'r ymgysylltu hwn yn un ffrwd waith a nodwyd yn ein Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg. Anghenion dysgwyr Cymraeg eu hiaith yw un o brif yrrwyr y strategaeth. Fel rhan o'r broses ymgysylltu gofynnodd y Cyngor 'Pa effeithiau ydych chi'n meddwl fyddai ar y Gymraeg?', a 'Sut gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol ar y Gymraeg, neu leihau effeithiau negyddol?'. Mae'r ymatebion wedi'u crynhoi yn yr adroddiad Ymgysylltu. Ydynt – bydd yr un safon o wasanaeth yn cael ei ddarparu i bob dysgwr. Na – ni fydd trefniadau iaith Gymraeg yn arwain at oedi yn y gwasanaeth.
• A fydd y cynnig yn debygol o wneud y Gymraeg yn fwy gweledol? • A yw'n debygol o gynyddu defnydd drwy gynhyrchu deunyddiau ac arwyddion Cymraeg? • A yw'n debygol o ddylanwadu ar eraill i wneud mwy o ddefnydd gweledol o'r Gymraeg e.e., busnesau?	Ni ragwelir unrhyw newid sylweddol. Ni ragwelir unrhyw newid arwyddocaol yn amlygrwydd y Gymraeg. Byddai unrhyw arwyddion a deunyddiau ysgrifenedig yn parhau i gydymffurfio â'r polisi iaith Gymraeg. Bydd yn parhau i hybu ac annog y defnydd o'r Gymraeg a gall arwain at baratoi deunyddiau Cymraeg. Bydd arwyddion dwyieithog yn parhau i gael eu gweld yn yr ardal leol.
• A fydd y gwasanaeth Cymraeg ynghlwm â'r cynnig yn hygyrch? • A fydd gwasanaeth yr un mor hawdd i'w gael yn Gymraeg a Saesneg? • A fydd gwasanaethau ar gael yr un pryd?	Bydd – gweler uchod Bydd y Cyngor yn sicrhau bod gwasanaethau yr un mor hawdd i'w derbyn yn Gymraeg ac yn cydymffurfio â'i bolisïau a'i strategaethau.

3.3 Yr effaith ar gymunedau Cymraeg eu hiaith

• A yw'r cynnig yn debygol o gyfrannu at ddiogelu'r Gymraeg mewn cymunedau? • A yw'n debygol o gyfrannu tuag at ymdrechion i ddelio gyda heriau newid demograffeg a mudo - fel cynnig cyfleoedd i bobl ifanc aros yn eu cymunedau? • A yw'n debygol o gyfrannu tuag at yr economi leol mewn cymunedau Cymraeg? • A fydd yn darparu gwasanaethau cyfrwng Cymraeg – megis gwarchod plant?	Bydd y cynnig yn cydymffurfio ag amcanion strategol y Cyngor a'r nod o gynyddu'r defnydd o'r Gymraeg ar yr ynys. Mae'r ddogfen ymgysylltu yn amlygu newidiadau mewn demograffeg leol. Mae data cyfrifiad 2021 yn awgrymu bod nifer y genedigaethau wedi gostwng ar Ynys Môn yn ddiweddar, sy'n debygol o arwain at lai o ddysgwyr ôl-16 yn y tymor hir. Amlygodd yr adborth o'r ymgysylltu y risg y gallai tynnu ôl-16 oddi wrth unrhyw ddarparwr arwain at lai o ddysgwyr ôl-16. Amlygodd hefyd fod darparu ôl-16 yn lleol yn ffactor pwysig i ddysgwyr a theuluoedd. Drwy ddatblygu ymhellach y berthynas waith glos rhwng y darparwyr presennol, bydd ôl-16 yn aros gyda phob darparwr. Mae'r cynnig hwn felly yn lliniaru'r risg hon. Bydd cadw ôl-16 gyda phob un o'r darparwyr presennol yn anochel yn cynyddu niferoedd/defnydd yn yr ardaloedd hyn. Amherthnasol gan fod canlyniad yr adolygiad yn ymwneud â dysgwyr ôl-16.
• A yw'r cynnig yn cymryd camau i hybu a hyrwyddo'r Gymraeg? • A yw'r cynnig yn cyfrannu at weithgareddau cymunedol cyfrwng Cymraeg? • A yw'n cynnig cyfleoedd i bobl ifanc ddefnyddio'r Gymraeg tu allan i oriau'r ysgol? • A yw'n darparu gwasanaeth newydd fydd hefyd ar gael yn Gymraeg? E.e., darpariaeth neu weithgaredd hamdden neu chwaraeon.	Mae canlyniadau'r arolwg yn cydnabod bod dysgwyr ôl-16 yn chwarae rhan hollbwysig wrth hyrwyddo'r Gymraeg o fewn gweddill yr ysgol, ac o fewn cymunedau lleol. Mae cadw ôl-16 gyda phob un o'r darparwyr presennol yn sicrhau bod hyn yn parhau ym mhob ardal. Ydy - Bydd yn haws i ddysgwyr ôl-16 gymryd rhan mewn gweithgareddau cymunedol cyfrwng Cymraeg os bydd ôl-16 yn parhau o fewn eu cymuned leol. Mae'r arolwg yn cydnabod bod dysgwyr ôl-16 yn fodolau rôl o fewn gweithgareddau allgyrsiol, megis Eisteddfodau, cystadlaethau dadlau, a rolau arwain. Yn rhannol – Ni fydd gwasanaethau newydd o reidrwydd ar gael o ganlyniad uniongyrchol i'r cynnig. Fodd bynnag, gallai'r cynnig arwain at weithgareddau allgyrsiol newydd oherwydd bod dysgwyr ôl-16 yn aros yn eu cymunedau lleol.

3.3 Yr effaith ar gymunedau Cymraeg eu hiaith	
A yw'n cyfrannu neu'n ychwanegu gwerth at weithgareddau eraill yn y maes iaith – e.e., gwaith y Fenter Iaith Leol, yr Urdd ac ati?	Ni ddisgwylir unrhyw newid arwyddocaol yn y cyd-destun hwn o ganlyniad i'r cynnig.

3.4 Cyfraniad tuag at safonau'r Gymraeg, polisïau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg	
Polisïau iaith mudiadau partner neu gyrff cyhoeddus cyfagos: - A yw'r awdurdod yn gweithio mewn partneriaeth ar y cynnig? - Pa sefydliadau eraill sy'n debygol o gael eu heffeithio gan y datblygiad? - Oes gan y sefydliadau hynny safonau iaith neu bolisïau iaith? - A yw'r cynnig yn cyfrannu at y cynlluniau hyn?	Mae Ynys Môn a Gwynedd yn gweithio mewn partneriaeth trwy 'Gonsortium Addysg Ôl-16 Ynys Môn a Gwynedd' i ddarparu hyfforddiant ôl-16 effeithiol a chost-effeithlon. Mae GLIM hefyd yn rhanddeiliad amlwg. Hysbyswyd amrywiol randdeiliaid a sefydliadau allanol (megis, ond heb fod yn gyfyngedig i, rieni, staff, gyrff llywodraethu, Llywodraeth Cymru, Estyn, cynghorau cymuned a thref ac ati) pan oedd y broses ymgysylltu yn fyw. Cynhaliwyd sesiynau ymgysylltu wyneb yn wyneb gyda dysgwyr, staff, llywodraethwyr a rhieni/gwarcheidwaid hefyd gan y Cyngor. Efallai y bydd mwy o gyfle i gydweithio gyda GLIM fel darparwr ôl-16 presennol ar Ynys Môn. Mae GLIM a Chonsortium Addysg Ôl-16 Ynys Môn a Gwynedd yn ddarostyngedig i safonau'r Gymraeg ac mae ganddo ei gynlluniau a'i strwythurau llywodraethu ei hun mewn perthynas â'r iaith. Ni ragwelir unrhyw effaith arwyddocaol
Strategaethau iaith Gymraeg perthnasol: - A fydd y cynnig yn cyfrannu at Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2021 - 2026 a fabwysiadwyd gan y Cyngor hwn ar 7 Rhagfyr 2021? - Sut mae'r cynnig yn cyfrannu at weledigaeth Llywodraeth Cymru o filiwn o siaradwyr Cymraeg erbyn 2050?	Byddai'r cynnig yn cyfrannu at y strategaethau canlynol drwy gynnal cyfleoedd i ddysgu a defnyddio'r Gymraeg drwy addysg cyfrwng Cymraeg a dwyieithog: - Strategaeth Hybu'r Gymraeg 2021-26 Maes blaenoriaeth un: Plant, pobl ifanc a theuluoedd Strategaeth-Hybu'r-Gymraeg-2021-i-2026.pdf - Cynllun y Cyngor 2023-28 Cynllun y Cyngor 2023 - 2028

3.4 Cyfraniad tuag at safonau'r Gymraeg, polisïau iaith, strategaethau a chanllawiau eraill perthnasol ynglŷn â'r iaith Gymraeg

- Cynllun Strategol y Gymraeg mewn Addysg
[Cynllun-Strategol-y-Gymraeg-mewn-Addysg-2022-i-2032.pdf](#)
- [Cymraeg 2050: Miliwn o siaradwyr](#)

3.5 Yr effeithiau sydd wedi eu nodi a'u hasesu

Yr effeithiau cadarnhaol	Yr effeithiau cadarnhaol a ragwelir yw: • Trwy gadw ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol, gall dysgwyr ôl-16 barhau i hyrwyddo'r Gymraeg o fewn ysgolion ac o fewn cymunedau lleol. • Mae cadw ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol yn lleihau'r risg o deuluoedd Cymraeg eu hiaith yn symud o'r ardal oherwydd tynnu ôl-16 o ysgolion lleol. • Trwy ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr addysg ôl-16 presennol, gallai fod deilliannau cost-ffeithlon fyddai'n caniatáu i fwy o adnoddau gael eu cyfeirio at wella'r ddarpariaeth ddwyieithog bresennol. • Fel rhan o'r ymgysylltu, nododd rhai pe bai ôl-16 yn cael ei dynnu o ysgolion lleol, efallai na fyddai dysgwyr Cymraeg mor hyderus yn siarad Cymraeg gyda staff eraill nad ydynt mor gyfarwydd â nhw. Mae cadw ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol yn helpu i liniaru'r risg hon. • Mae cadw darpariaeth ôl-16 o fewn pob ysgol leol yn lliniaru'r risg y bydd dysgwyr ôl-16 yn colli cysylltiad â'u ffrindiau Cymraeg eu hiaith.
Yr effeithiau negyddol	Yr effeithiau negyddol a ragwelir yw: • Gallai dysgwyr Cymraeg eu hiaith roi'r gorau i ddefnyddio'r Gymraeg ar gyrsiau partneriaeth, os nad ydynt yn gyfarwydd (ac yn hyderus) â staff newydd a dysgwyr o ysgolion / colegau eraill. • Gallai fod achosion lle nad yw darpariaeth ddwyieithog / cyfrwng Cymraeg mor gryf gan ddarparwyr sy'n cyflwyno cyrsiau partneriaeth ag ydyw yn yr ysgol lle mae'r dysgwr wedi'i gofrestru.

3.5 Yr effeithiau sydd wedi eu nodi a'u hasesu	
	Bydd y Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol yn ystyried sut y gellir lliniaru'r risgiau hyn.
Cyfleoedd i ddefnyddio'r Gymraeg e.e., statws, defnyddio gwasanaethau Cymraeg, defnyddio'r Gymraeg mewn bywyd bob dydd, defnyddio mwy ar y Gymraeg yn y gwaith?	Mae YSTJ, YGLL, YDH ac YUB yn ysgolion cyfrwng Cymraeg categori 3 (o ran categori iaith). Mae canllawiau Llywodraeth Cymru ar gategoriâu ysgolion yn ôl darpariaeth cyfrwng Cymraeg yn nodi: Cymraeg yw prif iaith cyfathrebu mewnol. Mae cyfathrebu â rhieni a gofalwyr naill ai yn Gymraeg, yn Saesneg neu'n ddwyieithog yn ôl yr angen. Mae'r rhain yn ysgolion ag ethos Cymraeg cryf yn greiddiol iddynt, gan gefnogi a galluogi dysgwyr i ddefnyddio'r Gymraeg ym mhob cyd-destun cymdeithasol yn yr ysgol a thu allan iddi. Bydd dysgwr yn y categori hwn o ysgolion yn gallu siarad, darllen, ysgrifennu a gwrandao yn y Gymraeg a'r Saesneg yn ôl oedran a gallu. Mae ysgolion cyfrwng Cymraeg categori tri yn cynnig ystod eang o'u meysydd dysgu a phrofiad (MDPh) drwy gyfrwng y Gymraeg. Mae o leiaf 60% o ddysgwyr yn ymgymryd ag o leiaf 70% o weithgareddau eu hysgol (cwrwlaidd ac allgyrsiol) yn Gymraeg. Disgwylir i ysgolion categori tri barhau i adlewyrchu cyd-destun ieithyddol yr ardal wrth weithio tuag at gynyddu eu darpariaeth cyfrwng Cymraeg dros amser. Mae YUC ar hyn o bryd yn trosglwyddo i fod yn ysgol Categori 3 Cyfrwng Cymraeg. Nid yw colegau yn cael eu categoreiddio fel y caiff ysgolion, ond disgrifir Grŵp Llandrillo Menai fel un sydd wedi ymrwymo i ddarparu gwasanaeth cwbl ddwyieithog.
Tystiolaeth / data a ddefnyddiwyd i gefnogi'ch asesiad:	• Dogfen Ymgysylltu – Darpariaeth Addysg ôl-16 • Strategaeth Moderneiddio Cymunedau Dysgu a Datblygu'r Gymraeg • Cynllun y Cyngor 2023-28 • Y Swyddfa Ystadegau Gwladol • CYBLD 2025 (Drafft) • Ymatebion a dderbyniwyd o'r ymgysylltu â'r cyhoedd

3.6 Ymgynghori

Yn ystod yr ymgynghoriad, pa gwestiynau ydych chi'n dymuno eu gofyn am yr effeithiau ar yr iaith Gymraeg?	Gan nad yw'r cynnig yn cael ei ystyried yn 'Newidiad Rheoleiddiedig' (oherwydd nad yw ôl-16 yn cael ei dynnu o unrhyw leoliad) yn ôl Cod Trefniadaeth Ysgolion 2018, nid oes angen Ymgynghoriad Statudol. Mae ymarferiad ymgysylltu cyhoeddus eisoes wedi'i gynnal i geisio barn rhanddeiliaid ar opsiynau amrywiol ac unrhyw opsiynau eraill yr hoffent i'r Cyngor eu hystyried. Fel rhan o'r broses ymgysylltu, gofynnwyd y cwestiynau canlynol: "Hoffem wybod eich barn ar yr effeithiau y byddai'r opsiynau a ystyriwyd yn eu cael ar y Gymraeg, yn benodol ar gyfleoedd i bobl ddefnyddio'r Gymraeg ac ar beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg." "Pa effeithiau ydych chi'n meddwl fyddai yna?" "Sut gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol, neu leihau effeithiau negyddol?"
Gyda phwy ydych chi'n ymgynghori? Sut mae grwpiau buddiant o ran y Gymraeg yn debygol o ymateb?	Fel y nodwyd uchod, nid oes angen ymgynghoriad statudol. Ymatebodd Cymdeithas yr Iaith i'r cynnig. Dyfynnir eu hymateb isod: Pa effeithiau ydych chi'n meddwl fyddai yna ar y Gymraeg? <i>"Ni ddylai fod yna ddim gwahaniaeth yn y ddarpariaeth Gymraeg pa opsiwn bynnag a ddewisir. Methiant fyddai peidio sicrhau adnoddau digonol i alluogi pob disgybl i fod yn rhugl yn y Gymraeg, ac yn medru darllen a sgwennu yn y Gymraeg.</i> <i>Gwelwn y cwestiwn hwn yn amherthnasol, heblaw fod yna ragdybiaeth fod rhai opsiynau yn llai ffafriol i'r Gymraeg."</i> Sut gellir cynyddu effeithiau cadarnhaol ar y Gymraeg, neu leihau effeithiau negyddol? <i>"Rhan yn unig o'r darlun yw addysg ôl-16. Erbyn i ddisgyblion gyrraedd yr oed hwnnw, dylai'r mwyafrif helaeth fod yn rhugl mewn sustem addysg drwyadl Gymraeg. Felly er mwyn cael effaith gadarnhaol, rhaid i'r ddarpariaeth addysg cyn-16 fod yn effeithiol. Y ffordd</i>

3.6 Ymgynghori	
	orau o sicrhau hyn yw dynodi ysgolion Môn yn ysgolion Cymraeg. Gellir darllen manylion polisi addysg y Gymdeithas drwy ddilyn y ddolen hon: https://cymdeithas.cymru/dogfen/deddfaddysggymraeg
Yn dilyn yr ymgynghoriad, pa newidiadau ydych chi wedi'u gwneud er mwyn rhoi sylw i'r materion ieithyddol a godwyd?	Nid oes angen ymgynghoriad statudol. Rhagwelir y bydd y cynnig yn cael effaith gadarnhaol yn gyffredinol ar yr iaith Gymraeg. Bydd y Cyngor yn ystyried sut y gellir lliniaru unrhyw effeithiau negyddol posibl fel rhan o'r Cynllun Strategol ar gyfer Datblygu Perthynas Waith Agosach Rhwng y Darparwyr Presennol.

3.7 Ar ôl yr ymgynghoriad, y cynigion terfynol, a monitro parhaus	
Crynowch eich cynigion terfynol, gan restru'r effeithiau tebygol ar y Gymraeg, a sut byddwch chi'n hyrwyddo/liniaru'r rhain. Cofnodwch eich cydymffurfiaeth â safonau'r Gymraeg.	Yr effeithiau cadarnhaol a ragwelir yw: • Trwy gadw'r ddarpariaeth ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol, gall dysgwyr ôl-16 barhau i hyrwyddo'r Gymraeg o fewn ysgolion ac o fewn cymunedau lleol. • Mae cadw ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol yn lleihau'r risg o deuluoedd Cymraeg eu hiaith yn symud o'r ardal oherwydd tynnu ôl-16 o ysgolion lleol. • Trwy ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr ôl-16 presennol, gallai fod yn gost-effeithiol, gan ganiatáu i fwy o adnoddau gael eu cyfeirio at wella'r ddarpariaeth ddwyieithog bresennol. • Fel rhan o'r ymgysylltu, nododd rhai pe bai ôl-16 yn cael ei dynnu o ysgolion lleol, efallai na fyddai dysgwyr Cymraeg mor hyderus yn siarad Cymraeg â staff eraill nad ydynt mor gyfarwydd â nhw. Mae cadw ôl-16 gyda'r holl ddarparwyr presennol yn helpu i liniaru'r risg hon. • Mae cadw darpariaeth ôl-16 o fewn pob ysgol leol yn lliniaru'r risg y bydd dysgwyr ôl-16 yn colli cysylltiad â'u ffrindiau ysgol Cymraeg eu hiaith. Yr effeithiau negyddol a ragwelir yw:

3.7 Ar ôl yr ymgynghoriad, y cynigion terfynol, a monitro parhaus

	- Gallai dysgwyr Cymraeg roi'r gorau i ddefnyddio'r Gymraeg ar gyrsiau partneriaeth, os nad ydynt yn gyfarwydd (ac yn hyderus) â staff newydd a dysgwyr o ysgolion eraill / y coleg. - Gallai fod achosion lle nad yw'r ddarpariaeth ddwyieithog / cyfrwng Cymraeg mor gryf gan rai darparwyr sy'n cyflwyno cyrsiau partneriaeth ag ydyw yn yr ysgol lle mae'r dysgwr wedi'i gofrestru. Bydd y Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol yn ystyried sut y gellir lliniaru unrhyw risgiau.
Sut y byddwch yn monitro'r effeithiau parhaus yn ystod gweithredu'r polisi?	Defnyddir y cynllun gweithredu ar ddiwedd yr asesiad o'r effaith ar gydraddoldeb i nodi unrhyw gamau a gynllunnir ar ôl cwblhau'r asesiad.

4 ASESIAD O'R EFFAITH AR Y GYMUNED

Mae'r adran hon yn ystyried effaith bosibl y cynnig i "Ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol" ar y gymuned leol

4.1 Cyfleusterau a gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgolion / coleg

Mae'r cyfleusterau a'r gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgolion / coleg yn aml yn cael eu defnyddio y tu allan i oriau ysgol gan ddysgwyr, a'r gymuned leol. Rhestrir rhai enghreifftiau o weithgareddau allgyrsiol isod, a gafwyd o wybodaeth a ddarparwyd gan Benaethiaid pob un o'r ysgolion uwchradd a Choleg Menai.

Gweithgareddau allgyrsiol sydd ar gael i ddysgwyr:

Ysgol Syr Thomas Jones Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Yr Urdd	Tymor ysgol	Pob wythnos am un tymor ysgol

Ysgol Uwchradd Caergybi Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Pêl-droed / Rygbi / Pêl-rwyd	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb Gemau	Tymor ysgol	Wythnosol
Cymdeithas Ddadlau	Tymor ysgol	Wythnosol
Ymarfer Côr	Tymor ysgol	Wythnosol
Gweithdy Drama	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb Drama	Tymor ysgol	Wythnosol
Pêl-fasged	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb Celf	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb gwyddoniaeth 'Spell'	Tymor ysgol	Wythnosol

Ysgol Gyfun Llangefni Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Adran Addysg Gorfforol	Tymor ysgol	Dyddiol

Ysgol David Hughes Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clwb Mandarin	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb Chwaraeon	Tymor ysgol	4 gwaith yr wythnos

Ysgol Uwchradd Bodedern Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clwb Ieuencid	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos
Ffermwyr Ifanc	Tymor ysgol	Wythnosol

Coleg Menai Gweithgaredd	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Taith Adran	Tymor ysgol	Blynyddol
Labordy / Profiadau Diwydiannol / Canolfan Technoleg Bwyd	Tymor ysgol	Blynyddol
Cynllun Addysg Beirianeg Cymru a'r Seremoni Wobrwyo	Tymor ysgol	Blynyddol
Clwb Gwyddoniaeth a Mynediad i Gystadleuaeth Sgiliau Cymru	Tymor ysgol	Wythnosol
Ymweld â Phrifysgol Bangor i brofi'r campws a darlithoedd	Tymor ysgol	Blynyddol
Cymryd rhan yng nghystadlaethau 'Ysbrydoli Rhagoriaeth Sgiliau yng Nghymru', UK Skills a World Skills	Tymor ysgol	Blynyddol
Teithio tramor a Phrofiad Gwaith	Tymor ysgol	Blynyddol
Lleoliadau gwaith peirianeg	Tymor ysgol	150 awr y flwyddyn
Gweithdai Peirianeg Meithrin Sgiliau	Tymor ysgol	Wythnosol
Ymweliadau "lleoliadau profiad gwaith diwydiannol" â chwmnïau ledled gogledd Cymru	Tymor ysgol	Blynyddol
Academi Chwaraeon	Tymor ysgol	Wythnosol
Lleoliadau Iechyd Gwirfoddol gyda Chyngor Ynys Môn	Tymor ysgol	
Lleoliadau Denu Talent gyda Chyngor Môn	Gwyliau	
Lleoliadau Gwaith	Tymor ysgol	180 / 360 awr y flwyddyn
Siaradwyr Gwadd	Tymor ysgol	
Sesiynau Panad Gymraeg mewn partneriaeth â'r Coleg Cymraeg	Tymor ysgol	
Sgiliau Dysgu Annibynnol - Eisteddfod	Tymor ysgol	Blynyddol
Cystadlaethau Sgiliau Cynhwysol Cymru		
Gweithgareddau a chystadlaethau chwaraeon amrywiol Sgiliau Byw'n Annibynnol, e.e., Rygbi Cadair Olwyn Pêl-droed 'Ability Counts', Deuathlon ac ati.		
Gweithgareddau Llesiant, megis: Clwb Gwyddbwyll a Gemau Bwrdd Clybiau Crefftiau, Gwau a Llyfrau Sgwrs Dros Banad Clwb <i>Dungeons and Dragons</i> Amser campfa, ac amser campfa merched yn unig		Dyddiol

Tenis Bwrdd, Pêl-fasged, Badminton, Pêl-foeli, Pêl-rwyd, Troelli Futsal		
---	--	--

Cyfleusterau a ddefnyddir gan grwpiau lleol:

Ysgol Syr Thomas Jones Defnyddiwr a chyfleuster	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clwb Karate	Tymor ysgol a gwyliau	Dwywaith yr wythnos
Clwb Tennis Bwrdd	Tymor ysgol a gwyliau	Dwywaith yr wythnos
Clwb Pêl-rwyd	Tymor ysgol a gwyliau	Wythnosol

Ysgol Uwchradd Caergybi Defnyddiwr a chyfleuster	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clybiau pêl-droed - Campfeydd x2	Tymor ysgol a gwyliau	Wythnosol

Ysgol Gyfun Llangefni Defnyddiwr a chyfleuster	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clwb Ieuencid Llangefni	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos
Clwb Pêl-droed Ieuencid Gwalchmai	Tymor ysgol	Wythnosol
Clwb Pêl-droed Ieuencid Llanerch-y-medd	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos

Ysgol David Hughes Defnyddiwr a chyfleuster	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
<i>Menai Bridge Tigers</i>	Tymor ysgol	4 gwaith yr wythnos
<i>Tyler French Goalkeeping</i>	Tymor ysgol	Wythnosol
<i>Unicorn Fitness</i>	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos

Ysgol Uwchradd Bodedern Defnyddiwr a chyfleuster	Yn ystod y tymor neu'r gwyliau?	Amllder
Clwb Pêl-droed Ieuencid y Fali	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos
Clwb Pêl-droed Ieuencid Bodedern	Tymor ysgol	Dwywaith yr wythnos

Darperir gwybodaeth am gyfleusterau yng Ngholeg Menai (Llangefni), sydd ar gael i grwpiau lleol ar y ddolen ganlynol: [Cyfleusterau Chwaraeon yn Llangefni | Grŵp Llandrillo Menai](#)

Yn seiliedig ar yr wybodaeth a ddarparwyd gan y Penaethiaid, mae'r cyfleusterau yn lleoliadau pob un o'r darparwyr yn cael eu defnyddio gan nifer o grwpiau o'r gymuned leol.

Os cymeradwyir canlyniad yr adolygiad i **"Ddatblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol"** ni ddisgwylir unrhyw newid yn y gweithgareddau allgyrsiol a gynhelir yn yr ysgolion/coleg. Yng nghyd-destun y gweithgareddau hyn anogir pob dysgwr, beth bynnag fo'u cefndir i gyfranogi, gyda'r disgwyliad ar ysgolion i wneud trefniadau addas i ddysgwyr llai breintiedig allu cymryd rhan. Bydd y trefniadau hyn yn cynnwys, ond nid yn gyfyngedig i, glybiau a gynhelir yn ystod yr awr ginio, trefniadau gyda rhieni ar gyfer dewis a darparu cludiant ar ôl ysgol.

Byddai pob ysgol yn parhau i fod yn Ysgol Gymunedol. Os gwiredir y cynnig, byddai disgwyl i weithgareddau a chyfleusterau pob ysgol gael eu cynnal neu eu gwella.

Pellter ac amser teithio

Nid oes disgwyl iddo effeithio ar batrymau teithio presennol dysgwyr ôl-16 (i ac o'r ysgol / coleg).

Yr Effaith ar y Gymuned

Er mwyn pennu effaith bosibl y cynnig ar y gymuned, asesir y cynnig yn erbyn y meini prawf yn y tabl isod. Mae ei effaith yn cael ei nodi fel 'Cadarnhaol' os bernir ei fod yn fuddiol, 'Negyddol' os bernir ei fod yn niweidiol a 'Dim effaith' os bernir nad yw'r cynnig yn cael effaith arwyddocaol.

Meini prawf	Arsylwadau			Effaith Cadarnhaol Negyddol Dim Effaith	Mesurau Lliniaru
Dysgwyr sy'n byw y tu allan i'r dalgylch sy'n mynychu'r ysgol		Canran dysgwyr ôl-16 yr ysgol sy'n byw o fewn y dalgylch	Canran y dysgwyr sy'n byw o fewn dalgylch yr ysgol, ond sy'n dewis mynychu ôl-16 mewn ysgol arall ar Ynys Môn	Dim Effaith	Ni fyddai unrhyw newid i ddalgylchoedd ysgolion o ganlyniad i'r cynnig hwn.
	YSTJ	92%	20%		
	YUC	98%	38%		
	YGLL	83%	25%		
	YDH	77%	3%		
	YUB	40%	23%		
Gwasanaethau a ddarperir gan yr ysgol ar gyfer y gymuned gan gynnwys gweithgareddau ar ôl ysgol	Darperir gweithgareddau a gwasanaethau allgyrsiol gan bob darparwr ôl-16. Mae rhai enghreifftiau wedi'u hamlygu uchod.			Dim Effaith	Trwy sicrhau bod ôl-16 yn aros gyda phob un o'r darparwyr presennol, mae'r cynnig yn annhebygol o gael unrhyw effaith ar y gweithgareddau allgyrsiol a ddarperir gan ysgolion a cholegau.

Meini prawf	Arsylwadau	Effaith Cadarnhaol Negyddol Dim Effaith	Mesurau Lliniaru
Cyfleusterau cymunedol a ddarperir gan yr ysgol	Gan fod pob un o'r ysgolion yn ysgolion cymunedol, mae'r gymuned yn gwneud defnydd sylweddol o'r adeiladau a thir yr ysgol. Mae rhai enghreifftiau wedi'u dangos uchod. Mae cyfleusterau hefyd ar gael ar safle'r coleg, sydd ar gael i grwpiau lleol eu defnyddio.	Dim Effaith	Trwy sicrhau bod ôl-16 yn aros gyda phob un o'r darparwyr presennol, mae'r cynnig yn annhebygol o gael unrhyw effaith ar y cyfleusterau cymunedol a ddarperir.
Effeithiau eraill Cludiant	Ar hyn o bryd, gall dysgwyr ôl-16 brynu tocyn bws i deithio i ac o Goleg Menai neu unrhyw un o ysgolion uwchradd Ynys Môn. Mae rhai dysgwyr hefyd yn teithio yn ystod y diwrnod ysgol i fynychu cyrsiau partneriaeth (cwrs a ddarperir gan un ysgol/coleg, lle mae dysgwyr o ysgolion/colegau eraill hefyd yn mynychu). Telir am hwn allan o gyllidebau'r ysgol, ac felly nid yw'n gost ariannol i ddysgwyr / teuluoedd.	Dim Effaith	Ni ragwelir unrhyw newid i gludiant cartref - ysgol /coleg oherwydd y cynnig hwn. Gallai fod llai o angen teithio i fynychu cyrsiau partneriaeth ôl-16 oherwydd y cynnig hwn - er enghraifft pe bai mwy o gyrsiau'n cael eu darparu drwy ddysgu hybrid neu ar-lein, fodd bynnag nid yw hyn yn hysbys ar hyn o bryd. Mae'r asesiad effaith yn ddogfen fyw, a fydd yn cael ei hadolygu a'i diweddarau, wrth i'r 'Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol' fynd rhagddo.
Effeithiau eraill Effaith ar y gymuned	Mae digon o gapasiti ym mhob un o'r ysgolion uwchradd a'r coleg i ddarparu ar gyfer y dysgwyr ôl-16 a ragwelir.	Dim Effaith	Trwy gadw ôl-16 ym mhob un o'r lleoliadau presennol, ni ragwelir unrhyw effaith ar y gymuned.

5 CASGLIAD

Aseswyd y cynnig i ddechrau o ran ei effaith bosibl ar:

- Cydraddoldeb a hawliau dynol
- Yr iaith Gymraeg
- Y gymuned.

Mae effaith y cynnig ar bob rhan wedi ei hasesu i ddechrau fel a ganlyn:

Effaith gyfunol ar:	Effaith debygol
Cydraddoldeb	Nid oes unrhyw botensial hysbys ar gyfer gwahaniaethu nac effaith niweidiol ar hyn o bryd.
Yr iaith Gymraeg	Ymddengys na fyddai'n cael effaith niweidiol gyffredinol ar yr iaith Gymraeg.
Y gymuned	Ychydig neu ddim effaith ganfyddedig ar hyn o bryd.

Mae hon yn ddogfen waith a bydd yn cael ei hadolygu'n rheolaidd. Bydd unrhyw effeithiau ychwanegol sy'n codi yn cael eu hadlewyrchu mewn fersiwn ddiwygiedig a gyhoeddir fel rhan o'r Cynllun Strategol ar gyfer datblygu perthynas waith agosach rhwng y darparwyr presennol.

6 Gwybodaeth bellach - Cymru Fwy Cyfartal – y Ddyletswydd Economaidd-Gymdeithasol (Dyddiad cychwyn y Ddyletswydd: 31 Mawrth 2021)

Beth yw'r Ddyletswydd?

Nod cyffredinol y ddyletswydd yw sicrhau gwell canlyniadau i'r rheini sy'n dioddef anfantais economaidd-gymdeithasol. Wrth wneud penderfyniadau strategol megis penderfynu ar flaenoriaethau a gosod amcanion, rhaid rhoi sylw dyledus i'r angen i leihau anghydraddoldebau o ran canlyniadau sy'n gysylltiedig ag anfantais economaidd-gymdeithasol.

Pwy sydd yn debygol o brofi anfanteision economaidd-gymdeithasol?

Mae anfantais economaidd-gymdeithasol yn gallu bod yn anghymesur mewn 'cymunedau buddiant' a 'chymunedau lle', gan arwain at ragor o anghydraddoldeb canlyniadau, sy'n gallu bod yn waeth wrth ystyried 'rhyngblethedd'.

Cymunedau buddiant – grwpiau sydd â phrofiad cyffredin, e.e., bod yn ddigartref; neu bobl sydd â'r un hunaniaeth, e.e., unig rieni, gofalwyr. Hefyd pobl sy'n rhannu un neu fwy o'r nodweddion gwarchodedig a restrir yn Neddf Cydraddoldeb 2010.

Cymunedau lle – pobl sy'n gysylltiedig â'i gilydd oherwydd lle maent yn byw, yn gweithio, yn ymweld ag ef neu'n treulio cryn dipyn o'u hamser yno.

Rhyngblethedd - yn ei hanfod, mae rhyngblethedd yn ymwneud â deall sut y mae nodweddion fel rhyw, hil neu ddosbarth yn gallu rhyngweithio ac arwain at brofiad ac anfantais unigryw mewn sefyllfa benodol. Ni ellir, ac ni ddylid deall mathau penodol o wahaniaethu ar wahân i'w gilydd. Mae mabwysiadu agwedd wirioneddol rhyngblethol yn sicrhau nad yw hynny'n digwydd.

Pryd fydd y Ddyletswydd yn berthnasol?

Wrth wneud **penderfyniadau strategol**. Mae Llywodraeth Cymru wedi darparu rhai enghreifftiau o benderfyniadau strategol (nid yw'r rhestr yn gynhwysfawr):

- Cyfeiriad a bwriad strategol
- Strategaethau a ddatblygir mewn Byrddau Partneriaethau Rhanbarthol a Byrddau Gwasanaethau Cyhoeddus sy'n effeithio ar swyddogaethau cyrff cyhoeddus.
- Cynlluniau tymor canolig i dymor hir (er enghraifft, cynlluniau corfforaethol, cynlluniau darparu a gwella gwasanaethau)
- Pennu amcanion (er enghraifft, amcanion llesiant, amcanion cydraddoldeb, strategaeth y Gymraeg)
- Newid a datblygu gwasanaethau cyhoeddus

- Cynllunio ariannol strategol
- Penderfyniadau ynghylch caffael a chomisiynu
- Datblygu polisiau strategol

7 Gwybodaeth bellach - Hawliau Dynol

Hawliau a rhyddid i bob unigolyn yw hawliau dynol, waeth beth yw eu cenedligrwydd na'u dinasyddiaeth. Mae yna 16 o hawliau sylfaenol yn y Ddeddf Hawliau Dynol - i gyd wedi'u cymryd o'r Confensiwn Ewropeaidd ar Hawliau Dynol. At bwrpas y Ddeddf, fe gyfeirir atynt fel 'Hawliau'r Confensiwn'. Fe'u rhestrir isod:

(Cyflwyniad yw Erthygl 1 – nid yw wedi'i ymgorffori yn y Ddeddf Hawliau Dynol)

Erthygl 2: Yr hawl i fywyd
Erthygl 3: Gwahardd artaith
Erthygl 4: Gwahardd caethwasiaeth a llafur gorfodol
Erthygl 5: Yr hawl i ryddid a diogelwch
Erthygl 6: Yr hawl i dreial teg
Erthygl 7: Dim cosb heb gyfraith
Erthygl 8: Hawl i barch at fywyd preifat a theuluol
Erthygl 9: Rhyddid meddwl, cydwybod a chrefydd
Erthygl 10: Rhyddid mynegiant
Erthygl 11: Rhyddid cymdeithasiad ac ymgynnull
Erthygl 12: Yr hawl i briodi
Erthygl 14: Gwahardd gwahaniaethu
Erthygl 1 o Brotocol 1: Diogelu eiddo
Erthygl 2 o Brotocol 1: Hawl i gael addysg
Erthygl 3 o Brotocol 1: Hawl i etholiadau rhydd
Erthygl 1 o Brotocol 13: Diddymu'r gosb eithaf.

8 Gwybodaeth bellach - Deddf Llesiant Cenedlaethau'r Dyfodol (Cymru) 2015

Mae'r Ddeddf hon yn ymwneud â gwella llesiant cymdeithasol, economaidd, amgylcheddol a diwylliannol Cymru. Mae angen i gyrff cyhoeddus wneud yn siŵr eu bod yn ystyried yr effaith a gaiff eu penderfyniadau ar bobl sy'n byw eu bywydau yng Nghymru yn y dyfodol.

Mae'r ddeddf yn pennu saith o nodau llesiant:

Cymru lewyrchus:

Cymdeithas arloesol, gynhyrchiol, carbon isel sy'n cydnabod y terfynau sydd ar yr amgylchedd byd-eang ac sydd, o ganlyniad, yn defnyddio adnoddau mewn modd effeithlon a chymesur (gan gynnwys gweithredu ar newid yn yr hinsawdd); ac sy'n datblygu poblogaeth fedrus ac addysgedig mewn economi sy'n cynhyrchu cyfoeth ac yn cynnig cyfleoedd cyflogaeth, gan ganiatáu i bobl fanteisio ar y cyfoeth a gynhyrchir drwy gael gafael ar waith addas.

Cymru gydnerth:

Cenedl sy'n cynnal ac yn gwella amgylchedd naturiol bioamrywiol gydag ecosystemau iach gweithredol sy'n cynnal cydnerthedd cymdeithasol, economaidd ac ecolegol ynghyd â'r gallu i addasu i newid (er enghraifft newid yn yr hinsawdd).

Cymru iachach:

Cymdeithas lle mae llesiant corfforol a meddyliol pobl cystal â phosibl a lle deallir dewisiadau ac ymddygiadau sydd o fudd i iechyd yn y dyfodol.

Cymru sy'n fwy cyfartal:

Cymdeithas sy'n galluogi pobl i gyflawni eu potensial ni waeth beth fo'u cefndir neu eu hamgylchiadau (gan gynnwys eu cefndir a'u hamgylchiadau cymdeithasol-economaidd).

Cymru o gymunedau cydlynus:

Cymunedau atyniadol, hyfyw a diogel sydd â chysylltiadau da.

Cymru â diwylliant bywiog le mae'r Gymraeg yn ffynnu:

Cymdeithas sy'n hyrwyddo ac yn gwarchod diwylliant, treftadaeth a'r Gymraeg ac sy'n annog pobl i gyfranogi yn y celfyddydau, a chwaraeon a gweithgareddau hamdden.

Cymru sy'n gyfrifol ar lefel fyd-eang:

Cenedl sydd, wrth iddi wneud unrhyw beth i wella llesiant economaidd, cymdeithasol, amgylcheddol a diwylliannol Cymru, yn ystyried a allai gwneud peth o'r fath gyfrannu'n gadarnhaol at lesiant byd-eang.